

Kaunasz. — A vilnai zsidókkal közölték, hogy a palesztinai kormány közelebről 10 ezer palesztinai bevándorlási engedélyt bocsát ki a zsidók részére. Ebből öt ezer bevándorlási engedélyt a lengyelországi zsidó menekültek rendelkezésére bocsátanak.

Riga. — A HICEM zsidó kivándorlási szervezete svéd repülőgépet bérelt ki, hogy a 22 Rigába menekült zsidót Stockholmba szállítsa, ahonnan tovább utazhatnak Amerikába. A HICEM kénytelen volt külön repülőgépet bérelni, mert a rendes légitársaságok nem vesz fel lengyel utasokkal rendelkező utasokat. További száz zsidó menekült vár Rigában arra, hogy továbbvándorlási kérdést rendezzék. A HICEM fúróadással arra irányulnak, hogy ezeket a menekülteket Olaszországban vagy Oroszországban keresztül átutazási vízumot szerezzen. A lengyelországból Rigába menekült híres lubovicsi rabbi, Schneerson családijával együtt a napokban Amerikába utazott.

Mosul. — Hír szerint az iraki kormány öt ezer fontot irányított elő a palesztinai arabok szükségleteinek fedezésére. A fenti összeget Palesztinában és az Irákban tartózkodó palesztinai arab menekültek között osztják ki.

Budapest. — A budapesti zsidó hitközség Goldmark termében hetenként színelőadásokat rendeznek. Eddig dr Szabolcsi Lajos „Áruló” című drámáját adták elő igen nagy sikerrel. A darab főszerepét Josephus Flavius-Belegi Oszkár, a magyar Nemzeti Színház világhíró művésze alakította. Hetvenöt ezer ipari és kereskedelmi engedéllyel rendelkező vállalkozó közül, akik a hatóságok előtt jelentkeztek, 63 százeleket a zsidó listára vettek fel. A hatóságok a jelentkezőket két kategóriába osztották. Az egyik kategória azon vállalkozóké, akik zsidóknak tekintendők, a másik azoké, akik nem tekinthetők zsidóknak. Azok a nemzsidó vállalkozók, akik igazoló iratok hiányában a zsidó listára kerültek, elhettek felelősségi jogokkal. Mind a mai napig azonban csak igen kevés felelősségi futott be, amit azt bizonyítja, hogy a hatóságok igen lelkiismeretesen és körültekintően végezték munkájukat.

Montevideo. — Az uruguayi zsidó hitközség legutóbbi kongresszusán elhatározták, hogy testületileg csatlakoznak a zsidó világgongresszushoz. Erről a határozatról értesítették a zsidó világgongresszus genfi központi irodáját.

Tel-Aviv. — Az Atid zsidó hajótársaság új hajót vásárolt. Az Antor nevű hajót Hirschfeld zsidó hajóskapitány parancsnoksága alatt a napokban bocsátották vízre. A hajó 15 fős legénysége zsidó. Az Antor egyike annak az öt hajónak, amelyet az Atid a kormánytól vásárolt.

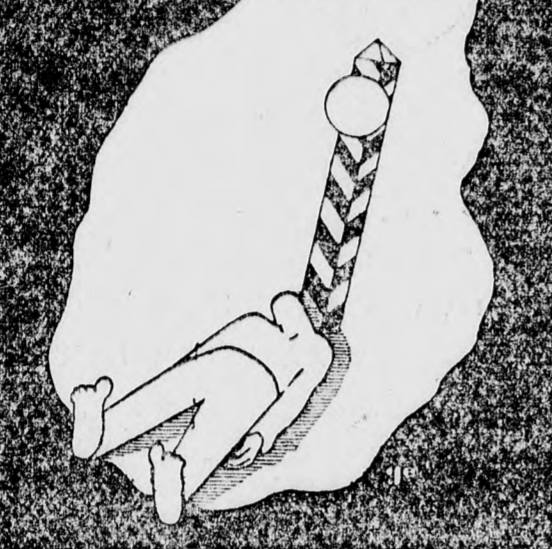
Jeruzsálem. — A Váád Leumi hátezer fontot kapott a palesztinai kormány kincstársától azon családok támogatására, akiknek hozzátartozói a ravarágások áldozatai estek. Ez a hátezer font csak két hónapra szól. — Dr I. Rosner, a pósvényi gyógyfürdő szanatóriumának volt igazgatója közölte, hogy a Hule-tó vízi jelentős mennyiségű gyógyhatású anyagokat tartalmaznak. A tó vizét igen padzások sóban és más ásványokban. Rosner dr. bejelentésével kapcsolatosan közli, hogy a telavivi Asuta magánkórház külön bizottságot küldött ki a Hule-tó környékén létesítendő szanatórium kérdésének tanulmányozására.

London. — Herzog palesztinai főrabbi repülőgépen Londonba utazott. A főrabbi angolai látogatása azokkal az erőfeszítésekkel kapcsolatos, amelyekkel ortodox zsidó körök tesznek, hogy a szomszédállamokban tartózkodó lengyelországi zsidó rabbiakat és tanulmányokat Palesztinába menekítsék.

Bucuresti. — A nemzetgazdasági miniszter felvetette a Palesztinába exportáló iparvállalatokat, hogy az iparikkékre olvashatón „Made in Roumania” (Romániában készült) jelzést olvashatón rá kell írni és minden exportáteleknel mellékelni kell az angol konzulátus igazolását arról, hogy az áru Romániában készült.

MEGJELENT

Leitner Zoltán JAJA LEGYŐZÖTTNEK!

— A kultuszminiszterium jóváhagyta dr Safran főrabbi megválasztását. (Bucuresti.) A kultuszminiszterium jóváhagyta dr Alex. Safran bacáui főrabbinak az ó-királyság főrabbiává történt megválasztását. Az országos főrabbi hivatalos beiktatására a közeli napokban fog sor kerülni.

— Emelkednek a Keren Kajemet bevételai. A Keren Kajemet zsidó nemzeti földvásárló alap bevételai jelelősen emelkednek. Az 5700-as zsidó esztendő első negyedévében a Keren Kajemet 100 ezer leont vésztelt be, ami 51 százalékkal többet tesz ki, mint az előző év első negyedévében.

Tíz hatalmas körletben

a „NÉPÜNK” eddig megjelent 11 évfolyamát kiadóivatalunk beküldte és magánok, szervezettek, közületek, hitközségek részére lehetővé kívánja tenni, hogy több, mint 5000 oldalon az elmúlt évtized minden zsidó eseményéről informálódhassanak a „NÉPÜNK” évfolyamainak megszerzése útján. A legkisebb forrásmunka és érdeklődő olvasmány. A cikkek, riportok, történelmi visszajelentések, tárcák, novellák száza tartalmúak a tíz kötetben. Legalább 5000 zsidó anekdotát, valamint humoros visszaemlékezéseket tartalmaz.

A legjobb szórakoztató és nevelő olvasmány napjaink zsidó történelmének alapos megismerése. A zsidó publicisztika örökös kincsével nyújtják ezek az évfolyamok. A vaskos, szépen kötött könyvek a könyvtárak díszei is. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala szolgáltatást véli tenni az olvasókörzetségnek, ha ezeket jutányos áron hozzájárthatóvá teszi, bekötésével együtt a TIZ KÖTET ÁRA: 2000 lei franko hazaszállítva. Egyes évfolyamok ára: 250 lei kötetenként, zsiatén hazaszállítva. Az összeg előzetes beküldése ellenében szívesen rendelkezésére állunk egy magánosoknak, mint közületeknek.

BUN DE IMPRIMAT. „GRAFICA”, ORADEA

5-U-M-D-R

MI KÜLÖNBSÉG VAN INDIA ÉS EGY TOTALIS ÁLLAM KÖZÖTT?

Indiában a hindu nép vezére börtöl az egész népet, viszont a totalis államban az egész nép börtöl a vezérért.

STALIN ÜZENETE HITLERHEZ! Tavasszal Oszlóban leszünk...

AHOL NYUGALOM VAN...

A módosabb európai zsidóknak sok gondot okoz, hogy a nyugatban időkben mibe fektessék pénzüket. Különösen olyan helyre: lehet nehezen találni még tengeren túl is, ahol csend és nyugalom van és előnyös feltételek mellett lehet földet vásárolni. Végre azonban a francia-német „háború” ezt a nehéz problémát is megoldotta.

Mint hírlík, élelmes ingatlan-vásárlók most arra gondolnak, hogy a Maginot és Sigi-fied-vonalak közötti terület Senti-földjét előnyös feltételek mellett felvásárolják. Az európai zsidóság körében a terv iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg, mert végre ez valóban olyan terület, ahol teljes a nyugalom...

SZERÉNY OHAJ — Szeretnék Finnország helyébe lenni. — Harcolni akarsz az oroszokkal? — Nem. Csak igénybe venné azt a hiteltelret, amit jelenleg Finnország élvez.

TOLSZTOJ ÉS A NŐK... — Minden rossz, ami a világon van, az asszonytól származik. — mondotta Tolsztoj a nagy orosz író.

— Igaza van, válaszolta egy úraságbeli nő, hiszen a férfiakat is a nők szülik.

A JÓ EMLÉKEZŐTEHETSÉG — Kinek van a legjobb emlékezőtehetsége? — Aki emlékszik mindarra a nyomorúságra, ami a zsidóságot érte — az új háború előtt...

A GÖG NETOVÁBBJA. — A gög netovábbja, ha valaki hátra fekszik a tengeren és cigarettát van a szájában és úgy tesz, mintha gözhajó volna...

Hozománypör a szászói cadiknál.

A szászói cadikhoz jött egy chásidja panaszzal fia menyasszonyának apja ellen. Történt ugyanis, hogy két gazdag chásid eljegyezte egymással gyermekét a szászói cadik előtt, ahogy ez akkor szokásban volt. Megállapodtak a hozományban, ez ad fiának, amit leányának ezer-ezer rubelt és három év múlva lesz az esküvő. Közben a leány atyja tönkrement. A fia apja felkereste nászát és kijelentette, hogy lemond a hozományról. Ha nincs neki, mit lehet? A fia részére ígért pénzt ő adni fogja. „Ez nem elegendő — felelt a leány apja. — Nem adhatom! Férfihez a leányomat, hozomány nélkül.” „Tehát?” — csodálkozott a fia apja. „Tehát neked meg kell adnod az államban ígért hozományt a leányom részére is! Nincs jogunk a fiatalokat megvédeni!” A fia apja felháborodva felelt: „Elmegyek a szászói cadikhoz és előadom neki a pört.” — „Én nem megyek, míg le nem teszed a hozományt — makacsodott a leány apja —, ha én vétektem és elvesztettem vagyonomat, miért bünhődjél ezért ártatlan leányom?” Mikor a vőlegény apját megpillentette a szászói cadik, így szólt hozzá: „Bölcség lehet, hogy te jöttél...” A chásid nem értette a szavakat és egész szombaton át nyugtalanodott emiatt. A cadik nem engedte többé maga elé csak háttól, mikor már bucsuzni jött. Amikor pedig elő akarta adni panaszzát a menyasszony apja ellen, a szászói felbeszélte és szeliden szólt: „Mondottem, boldog lehet, hogy te jöttél... Mert hiszen megírtírtírtírtírt volna fordítva is, hogy te bőke tönkre és ő jött volna panasza ellen... Menj bőkeben haza és adj hozományt a vőlegénynek, aki a fiad, és a menyasszonynek, aki a leányod lesz; ez a chásid szokás. A chásid ne a jogot keresse, hanem a jóságot...”

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCĂ Redactor responsabil: Leitner Zoltán

A zsidóság „békefeltétele”:

JOG AZ ÉLETHEZ!...

Mindinkább több szó esik a zsidó és nem-zsidó világsajtóban a zsidóság „békefeltételeiről”. Hogyan? Kérde a laikus, még nem is látjuk a béke körvonalait és már „feltételekről” beszélünk? Es épen a zsidók, akiknek nincs frontjuk és nincs hátsérögük? Vajon milyen erőre támaszkodnak? És végeredményben kiknek kell győzni, hogy a zsidók helyet kapjanak a békekönferencián?

Olyan kérdések ezek, amelyekre nagy-részt választ tudunk adni. Mindenekelőtt induljunk ki abból a tételből, hogy a zsidóság már — elvesztette a háborút. De nem ezt a most folyó „háborút”, mert mi a békét is elvesztettük. Nem-e mi voltunk a vesztesek a versaillesi békeszerződés által életrehozott keleti államokban, amikor a felszabadított népek jórésze úgy ünnepelte felszabadulásának és önállóságának nagy örömmel, hogy azonnal szolgárorsba süllyesztette zsidóit? Például a százötven év után felszabadult lengyel nép azonnal elnyomóvá vált. Kivéve a cseh népet, — amely lojalis volt a zsidókkal szemben, — számos olyan nép akadt Európában, amelynél a zsidókkal szemben új metódusokat kezdtek favorizálni és ezek a metódusok nem jelentettek mást, mint elnyomást.

Hiba szóltak oly szépen a békeszerződések kisebbségi klauzúái, azokból edes-kévsz haszon hármlott reánk. A kisebbségi jogok „kivívása” a mézesmadzag, amelyen husz éven át rángatózott az európai zsidóság. S amikor a nemzeti szocializmus hét évvel ezelőtt uralomra jutott, majd az osztrák, cseh és lengyel megszállásokkal, mi már elvesztettük a háborút. Kelet és Középeurópa hat milliövi zsidósága megdöbbentlen vette észre, hogy a nagy békekorok a legtöbb országban másod, harmadrendű polgárokat nevelt belőlük, sőt egyes országokban teljesen megszűntek polgári jogaik.

Mi jögon meri tehát a „legyőzött” zsidóság már a békekönferencián elkövelkező időknek konturjait a horizontra festeni? Az adottságok tekintetbevételével nem kell túlhagyatni ahhoz, hogy eldöntsük máris, hogyha a francia-angol szövetség nem vivja ki a győzelmet, akkor a rab-szolgasorshoz már csak a rabzsi járna, amelyet minden kétséget kizáróan meg is kapnánk. Viszont, ha a zsidóüldözés zászlóvivői a hátrányos vagy megvert ellenfél szerepét játssza az elővendő békekönferencián, akkor elő kell lépni a zsidóságnak és azt mondani: nem lehetek én egyedül rab-szolga és üldözött párt a ti gyönyörű Füvészkertben.

De ekkorra fel kell készülni arra, hogy mit is kérünk mi a népek aeropágya előtt? Mindenekelőtt — ahogy azt Nahum Goldman, a Zsidó Világgongresszus elnöke és Rav Perlzweig mondották New-Yorkban — egységesíteni kell a különféle frakciókat. Ne jelenjen meg majd ottan tizenötféle frakció, az ortodox, a cionista, a chaszid, meg minden kis imagyevéslet. Egységes lépés kell és tudni kell, mit is kérünk?

Ne kövelkezhessék be, hogy újabb pappirongy legyen a békepontokból és a „fogok” a gyakorlatban köznevség tárgyai legyenek. Amint voltak a kisebbségi jogok, amelyek a zsidókra néve két évtizeden át jütékká degradálódtak. Ne bánjanak úgy velünk mindég, mint egy bíróság tárgyaláson. Vagy mint tanak a tolvosón ácsorogjunk, vagy mint a per vádlottai szerepeljünk. Nekünk az igazságszolgáltatásban is részt kell kapnunk, mi is bírálatot mond-hassunk a sok félreértett és félremagyarázott paragrafusok tömkelegében.

Az európai zsidó vezérfrakció amerikai tanácskozásai nagyon helyes és üdvös elvből indultak ki. A Zsidó Világgongresszus gondoskodni akar arról, hogy megnyerje az amerikai — e pillanatban a legintaktabb — zsidóság együttműködésének fellételeit is, mert ez is döntőleg beolvásolná fellépésüket az elővendő békekönferencián. Közölte a dr Nahum Goldman és Perlzweig vezetésével elindult delegáció az amerikai zsidósággal, hogy a Vöröskereszt-tel való együttműködést a keleteurópai zsidók érdekében jobban ki kell lépíteni. Egységesíteni kell a zsidóságot, hogy ne lép-hessenek fel kisebb-nagyobb kottériák a zsi-

dóság nevében. (Más népnél ez sem fordul-hatna elő, de a mi szerencsétlen diaszporai helyzetünk következménye ez is.)

Végül elhatározták, hogy egy bizottságot létesítenek, amelynek legfontosabb feladata, hogy a legutóbbi világháborútól eltelt husz esztendőnek tapasztalatait dolgozza majd fel. A zsidó családásokat szám- adatokkal kiegészítve, a lönkresilányított zsidóság mai helyzetének pontos feltárá-sával dolgozza fel és végül, ami a legfonto-sabb, hogy mit is akar a zsidóság az embe-riségtől és a befogadó népektől?

Ha szabad már „békefeltételekről” be-szélni, akkor azt már mi most is kívóna-lozhatjuk. Legelőször is vegyünk ember-számba bennünket! Nem úgy, hogy bizo-nyos paragrafusokat vonatkoztatassunk ránk, hanem meg kell végre állapítani és el kell ismerjék, hogy elő nép vagyunk, amelynek joga van az élethez. Igen, ez a legfontosabb: jog az élethez! Ne hagyja-nak bennünket országutakon szenvedni, ne legyen a zsidó élet és vagyonbiztonság egyes hatalmi tényezők kényekedvényeik alávetve.

Tudomására kell adni a világnak és ezt el kell ismerje minden nép, hogyha meg-követelik azt, hogy a zsidó meghaljon ha-zájáért, akkor az a haza hagyja élni is, legalább úgy: mint többi polgártal. Nem kérünk sem többet, sem kevesebbet! Csak egyenjogúságot minden téren. A meghaló katonák nevében életbiztonságot a jövő zsidóságának.

Végül: önálló államiságot Palesztiná-ban. Legyen egy hely a világon, ahol mi legyünk azok, akik kormányzunk, ahol ön-álló népi életet élhetünk, ahol kiélvehetjük magunkat és azokat a lehetőségeket, ame-lyek egyedül biztosíthatják egy boldog népnek boldog életét.

Helyes és okos ut volt az európai zsidó államlérikat amerikai útja. Nem el-hamarodott, nem elsielt, hanem egy ha-talmas aktusnak első kezdeményező lépése, amely talán elindítja a zsidó szenvedő tö-megeket a boldogabb jövő felé vezető uton.

Beiktatták hivatalába Dr Safran országos főrabbi

Bucuresti. — Március 3-án, vasárnap délelőtti iktatták be díszes tisztségébe dr Safran Alexandru grand-rabbi. A Corall-templomban zajlott le a díszes aktus a hitközség kiküldöttjei és a fővárosi közü-letek vezetőinek jelenlétében. A kormányt I. Nistor kultuszminiszter képviselte. Meg-jelent Radulescu Motru, az Akadémia el-nöke, Stancu Bradisteanu, a kultuszmi-niszterium főtitkára, Viforescu, a Legtel-sőbb Semmitözék főügyésze, Marinescu belügyi vezérfelügyelő, Zenobie Paclise-anu kultuszminiszteriumi vezérigazgató, Anton Pepa kultuszminiszteri igazgató és

még számos magasrangú előkelőség. Ruvinszky főkantór éneke után a ve-zetőség tagjai a frigszekrényhez kísérték az új főrabbiat, a kultuszminiszter felol-vasata az eskümintát és a miniszter ke-zébe leletta az esküt. Nistor kultuszmi-niszter emlékedett szellemű beszéddel ü-dvözölte az új főrabbiat.

Dr Safran költői szármalásu beszéd-ében válaszolt. Hangoztatta, hogy lelke-nék egész melegével az ország és Ofelesé II. Károly király szolgálatában áll és az Uralkodóház és az ország iránti hűség-re fogja mindenkor buzdítani hitét.

**Amikor az arab-zsidó kibékülés
legjobb uton halad...**

Az angol kormány kavarja fel a Szentföld nyugalmát

Ami eddig csak gyanított a világ zsidó közvéleménye, arról most kétségbevonhatatlanul meggyőződhet. Az angol kormány — úgy látszik — nem találja jónak, ha az arabok és zsidók megbékülten élnek egymás mellett Palesztinában. Most már tisztán látszik, hogy az arab és zsidó megbékülés nem angol érdek. Mert, ha szívesen látná az együttműködést, akkor nem fordítaná fel most a jelenlegi nyugalmi állapotot egy olyan törvénnyel, amelynek célja: korlátozni a zsidók földvásárlását a Szentföldön. Amikor legjobban dult a terror, az akkoriban kiadott Fehér Könyv már tett célszerűt erre a korlátozásra, de nem léptették életbe, holott akkor azt hittük, hogy a terror enyhítése céljából akarják életbelepíteni. De most kiderül, hogy amikor az arab-zsidó kibékülés a legjobb uton halad, akkor az angol kormány dob bombát a békes nyugalmi helyzet elmerésítésére céljából.

Hiába érkezett egy arab-zsidó — 700 katonából álló — különítmény a francia frontra Palesztinából, angol tisztek vezetésével. Hiába létezik ezernyi dokumentuma a zsidó-arab békülékenységek! A bombát, amely zavart okoz, most az angolok dobják bele a zsidó és arab közvéleménybe. Mint derült égből a villámcsapás, úgy hatott az egész zsidó világra Macdonald gyarmatügyi miniszter bejelentése, mely szerint a zsidók földvásárlási jogait korlátozni óhajtja a brit kormány és az erre vonatkozó törvényjavaslatot betervezte az angol alsóház plénuma elé.

Élénk feltűnést, sőt visszatetszést, megelkeseredést okozott a híradás Palesztinában. Az Egyesült Államokban azonnal összeült a cionista tanács, amely tiltakozást juttatott el a londoni kormányhoz és a Népszövetséghez. A tiltakozás szerint, ez a javaslat flagrans megsértése a mandátumnak és merénylet az arab-zsidó béke további lehetőségei ellen.

„Megértjük” az angolokat. Elvégre nekik nincsen zsidó, vagy arab szempontjuk. — hanem különleges angol nézőszögből akarják látni és fejleszteni a helyzetet. Miért? Ennek okait bizonyára Macdonald jól tudja, de mi is érezzük. Most, hogy beke van Palesztinában és ott tekintélyes zsidó közösség épül ki, az angolok már most félnek ettől az alkotni képes, kulturált „konkurrenciától”, amely mindinkább iparszerűsíti az elhagyatott Palesztinát és felveszi kereskedelmi kapcsolatait az egész világgal. Most kell letörni a konkurrenciát, amíg nem késő! Ha a háborúnak vége lesz és a brit kalmárszelleme, egy erős ísuvval találja magát szembe, akkor már nehéz lesz letörni. Most kell kiverni a talajt lábuk alól! Most kell korlátozni életlehetőségeiket! Ha az arab nem dob bombát, akkor dob ő. De olyan finom angol „bombát”, amely Londonban van beállítva és mégis onnan több ezer kilométerre robban.

Zsidók nem vehetnek ma új földeket! Az országépítés szempontjából ez rémhír, amelyre már is reagál az egész zsidó világ. Palesztina éppen úgy, mint az amerikai zsidóság. De még a brit közvélemény is felháborodott, ami az angol alsóházban elhangzott beszédekben is kitűnik. Amery, a volt gyarmatügyi miniszter, aki szintén értette „szakmáját”, felháborodottan kérdezte a

parlamentben, hogy miért kell a folyton kihangsúlyozó békes hangulatot megbolygatni? Lesz majd válasz erre is. Olyan chamberlain-i, amilyen volt München előtt és után, s ami bebizonyította, hogy a brit szigeteken egészen másképpen gondolkodnak, mint mi felénk.

Mélyszéges megdöbbenés és felháborodás moraja fut végig a zsidóság sorain. Most, amikor a német, osztrák, cseh és lengyel zsidóság épülete romokban hever, amikor egyetlen remény Palesztina, akkor a brit kormány ilyen lehetetlen tervekkel áll elő. Az alsóház bizonyára nem tűri, hogy ilyen injuria történjen a palesztinai és közvetve az egész zsidóság ellen. A zsidóság minden-estre teljes erejéből tiltakozni fog, mert tiltakoznia kell!

Különböző a parlament üléséről a következő a tudósítás:

Amery képviselő, a konzervatív párt egyik vezető egyénisége és volt gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a palesztinai zsidó földvásárlást korlátozó bejelentés a kormány sok tagját is meglepi. Ezután feltette a kérdést, hogy mi szüksége van egy ilyen intézkedés meghozatalára, amikor a zsidó és arab lakosság között mindinkább kihangsúlyozó közeledés tapasztalható.

Atlee a munkáspárti ellenzék vezére kérdezett ezután:

— Tudatában van-e a kormány annak, hogy ezen eljárásával, amelyben önhatalmúlag járt el és nem vette figyelembe a Népszövetséget, bizalmatlanságot kellett saját magával szemben és az a benyomást keltette, hogy nem törődik a Népszövetség és a nemzetközi törvények tekintélyével?

Macdonald: Tiszteletben tartjuk a Népszövetség tekintélyét. Figyelembe vesszük a tanács jogait a palesztinai mandátum gyakorlati kapcsolatosán. Az angol kormány óhaja az lett volna, hogy a rendelet közzétételét függessze fel mindaddig, amíg a népszövetségi tanácsnak alkalma lesz foglalkozni azzal, de a palesztinában uralkodó kényes helyzet, valamint gyakorlati megfontolások a rendelet közzétételére késztettek bennünket.

Macdonald nyilatkozata a Fehér Könyvre támaszkodik és arra hivatkozik, hogy a brit kormány meggyőződése az, hogy „közvetlen lett volna figyelmen kívül hagyni pártatlan bizottságok figyelemzteléseit egyes palesztinai területeknek zsidókkal való benépesítésével kapcsolatban”. Ennek megfelelően a palesztinai angol főkörmányzó felhatalmazták, hogy bizonyos sávokra országot, amelyeken belül az arabok egyáltalában nem korlátozott mértékben, vagy pedig szabadon adhatnak el földet a zsidóknak.

DE ARAB-ZSIDÓ VISZONY
JAVULOBAN

Miközben Macdonald gyarmatügyi miniszter súlyos csapást akar mérni a zsidó településre, addig az arabok és zsidók közötti kapcsolatok egyre barátságosabb formát vesznek. Jellemző erre vonatkozólag, hogy Rauf L. Bittor, Jaffa város arab polgármestere nyilatkozott a Haboker héber napilap munkatársának és ebben a nyilatkozatában kijelentette, hogy Jaffában — ahonnan a zavarások kiindultak — az élet újra a rendes kerékvágásba terelődött, noha a háború által

Erdélyiek figyelmébe!

DROGUERIA CARAIMAN

BUCUREȘTI
Academiei 1 colț cu
Str. Doamnei
Tel. 545.80.

Raktéron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszer-különlegességeket, injekciókat, valamint összes létszerkelet és kozmetikumokat. Nagy választék Houbigant, Caron, Chanel, Michel, Guerlin, Patou, Groie, stb. gyártmányokban.

Kérem kirakataimat megtekinteni és mérsékelt áralmól vételközvetlenség nélkül megvásárolni.

SALAMON MÓR
gyógyszerész
DROGUERIA CARAIMAN

okozott gazdasági válság súlyosan érinti a narancsipart. A polgármester kijelentése szerint, a kormány által bejelentett jaffai építkezések nemcsak a város arab lakosságának, de a zsidóknak is hasznára lesznek. A város vezetői nem tesznek különbséget zsidók és arabok között és egyetlen szempont lebeg szemük előtt: jaffai polgár- és illető? A városi tanács minden tekintetben támogatni fogja azoknak a zsidóknak újbóli letelepedését is, akik vissza szándékoznak térni Jaffába.

A PALESZTINAI KÖZVELEMENYRE
MEGDÖBBENTŐ HATÁSSAL VOLT
A BRIT KORMÁNY TERVE

Amikor megérkezett a hír Londonból, a földvásárlás korlátozására vonatkozólag, azonnal összeült Jeruzsálemben a szűkebb-körű cionista végrehajtóbizottság, hogy tiltakozzék a korlátozások érvényesítése ellen és megtárgyalja a Macdonald törvénye ellen indítandó politikai harc módozatait.

Jeruzsálemben, Tel-Avivban és Haifában szombaton óriási tüntetések voltak. A tüntetők Tel-Avivban és Haifában követet dobáltak, aminek következtében több rendőr és tüntető megsebesült. A tömeget a rendőrség széjjelverte. Déli egy órától kezdve a hatóságok betiltották a közlekedést Tel-Aviv utcáin, nehogy megismétlődjének a tüntetések.

SZERDÁN TÁRGYALTA
AZ ALSÓHAZ A JAVASLATOT

Chamberlain miniszterelnök bejelentése szerint szerdára napirendre került a földvásárlást korlátozó rendelet vitája, amelynek során Atlee örmagy, a munkáspárti ellenzék vezére bizalmatlansági indítványt tett a gyarmatügyi miniszter ellen.

Lapunk zártáig nem érkezett hír az alsóház vitájáról, amely iránt leszállt érdeklődést tanúsít az egész világ zsidósága. Különösen a palesztinai lakosság várja türelmetlenül a további fejleményeket, meg az amerikai zsidó közvélemény, amely mint tudjuk, már eljuttatta tiltakozását az angol kormányhoz és a Népszövetséghez. Reméljük, hogy az utolsó pillanatban, jobb belátásra jut az angol kormány és leveszi napirendről ezt a kellemetlen és zavart okozó törvényjavaslatot.

— ELJEGYZÉS. Goldstein Lenke (Irina) és Klein Ignác (Salaci) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— ELJEGYZÉS. Hitter Boris (Oradea) és Végh Hermann (Petrossani) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

„Minden ember testvér!”

New-Yorkban „testvériségi” hetet rendeztek nagy társadalmi szervezetek. A célja ennek a nagy propagandának az volt, hogy kimelviése az embereknek egymás közötti testvériségi hajlamát. Európa csak röhögött ezen. Itt minden van, csak testvériséggel nincsen. Itt van gyűlölet, itt van retentó acsakodás, itt nulliók állanak egymással szemben — öldöklő fegyverekkel. Berlinben, ahol a napokban fogadták Sumner Welles-t, az Egyesült Államok külügyi államtitkár helyettesét, bizonyára amerikai bloff-nak nevezik a „testvériségi” jelszavát. Hát hogyan? Nekik minden rongy zsidó „testvér” legyen. Amikor még embernek sem tartják? Nekik nincs testvére. Mert ez az uralkodásra alkalmas nép az egyedüli, aki uralkodni képes és ami ennél is fontosabb, akar is. Uralkodni az egész világ felett, a többi népek, a szolganepek kategóriájához tartoznak.

Mennyivel fenköltebb, mennyivel szebb, mennyivel emelkedettebb az amerikai érzésvilág. Pedig azok sem szentimentális emberek. A kenyér utáni hajszát ott is adóz, ott sem ismer kiméletek. De vannak pillanataik, amikor ellágyulnak és ilyen „testvériségi” hetet” rendeznek. Mindenesetre jobb, különös és emberibb, mint egy „pogrom-hét” vagy hasonló európai gyönyörűség.

És Roosevelt is nyilatkozott ezzel a nagy propagandával kapcsolatban. Keveset mondott, de ebben minden benne van. A hihető örökérvényű sarkigazság: — Minden ember testvér!

Más szavakkal, de ezek az igazi emberi és apostoli-szavak. Minden ember testvér! Ezt mondta Roosevelt és ehhez igazán nincsen több hozzatenni valónk. De éppen ezek azok a szavak, amelyek Európában érthetetlenek. Hiába mondaná ezt el

I. L. Perez

Zsarnivka

I.

— „Hárni zsidók Berko”, — derék ember az a Berko zsidó, — mondták Zsarnivka jámborlelkű parasztjai. — „Cseani cselovik”, becsteltes ember, — hagyták helyben egyhangúlag a pálinka-asztal mellett.

Zsarnivka igen kicsi falu, melynek lakosai mind földmunkások. És egyetlen zsidó lakója: Reb Beer, vagy ahogy a parasztnép nevezi: Berko zsidó. Valaha ő volt az árendás, de valami rosszakaratú árulás folytán kénytelen volt abba hagyni ebbeli foglalkozását. Reb Beer nem nagyon bírta a dolgot, az ízsákos emberek lármaja, a sok viszontagság és az által nehéz göze kissé bántották már öregedő idegét. A megélhetéshez nem kell neki valami sok. Gyermekei mind házasok és igen jól meg nekik ott valahol messze, Párisban. Olykor-olykor neki is jutottak a jóból. Most már nyugodtan betűzheti a föltámaszt, olvassa a szent zsolnárokat és esténként megvizsgálja a lelkét, nehogy tisztátalan lelkiismerettel távozzék majd ebből a bűnös világból, ha majd út az órája.

A parasztnép igen szerette Reb Beert, sőt bizonyos tisztelettel néztek rája. Még a városi utcai gyere-

Roosevelt itt ezen a gyönyörű földrészen, mindenki nevére és kigunyolná. Nálunk inkább „gyűlölködési hetet” kellene rendezni, amelynek jelszava ez volna: — Minden ember ellenség!

Arja művész nő a zsidó művészet szolgálatában

Brüsszelben létezik egy érdekes kis zsinagoga. A neve: „Melodie Juive.” Ebben vezetőszerepet játszik egy szőke, tőrökény alakú, fiatal művész, a neve Henny Lehman. A zsinagognak magyar származású igazgatója van, Lénárd Béla. Budapeston nem talált már magának kenyeret, ezent a belga fővárosba. Ott sikere van. De leg-
zárabb Lénárd zsidó. Viszont Henny Lehman nem az. Sőt tiszta árja. Német származású, családjában háromszáz évre visszamenőleg nincsen egyetlen zsidó sem. És a belga lapok, köztük az előkelő „Le Soir” azt írja róla, hogy „igazabb, jobb, mélyebb és líraibb, mint Boyer.” Berlinben született Henny Lehman. Előkelő porosz családja van, nővére egy német aktív főhadnagy felesége.

Most jiddis dalokat énekel a tőrökény testü művész, aki elmondotta egy újságírónak, hogy tizenhét éves volt, szinakadémián növendék, amikor egy berlini jiddis színház felkérte arra, hogy eljátszon egy gyermekszerepet. Természetesen nem tudott jiddisul és így gót betűkkel írta ki magának a szerepet. Két szezonon keresztül játszott ott. Majd a rigai állami zsidó színház szerződtette tagjai közé. A rigai „Jiddischer Meluche Theater” döntő hatással volt a művészre. Megtanult héberül és jiddisül írni és olvasni. Hibátlanul írja a két nyelvet az előkelő berlini árja leány.

rekenél is kivétel képezett. Ha meglátták, kalapot emeltek előtte, mert sokszor ha írái megemlékeztek róla, ő sem feledkezett meg a kis parasztyerekekről. Mások azért tisztelték, mert folyton látták imádkozni és ha eljött az ünnep, megtraktálta őket egy ércs süteménnyel, egy tányér meleg étellel s meggyömbölygött az is, hogyha valami perpatvaruk volt, Reb Beer-hoz fordultak, aki mindig tudta a dolgot rendbehozni. Az ő ítélete mindig jogerős maradt.

II.

Egy nyári este, az esti imája elvégzése után, kiült Reb Beer a verandára és nyugodtan szívtá a csibukáját; fejen ott a fekete hársnyapokája, úgy nézett szíjjel a csendes falu apró házai között. Körülötte bágyadt csend uralkodott. Az esti homály átélte a társulatot, amely boldog lustasággal álmodozott. A sötét erdő messziről árasztotta árnyékát és csak egész környék, mintha innen áradna a boldogság az egész világra. Egynéhány parasztnép meglátogatta Reb Beert és helyet foglaltak mellette a földön.

Elémte a régi jó időkört folyt a beszéd, később természetesen rátértek a mai nehéz napokra, a sok istentelen háborúra, ahol annyi ember élete esik áldozatul és ahol fiatal parasztlányok gyönyörűen hősi halált halnak, vagy csudás erővel győznek.

...Mennyi szent lélek terem a szegény leázott parasztnép között a szalmateles házikók homályában!...

Riga után Kownó következett. Majd Németországba került, ahol jiddis népdalhangversenyeket adott. De, amikor bekövetkezett a rendszerváltozás, távozott és Párisba ment. A berlini zsidó színház szerződtetni akarta tagjai közé, de mert nem zsidó, nem kapott rá engedélyt, mivel abban a színházban csak zsidók szerepelhettek. Viszont árja színház tagja sem lehetett, mert árja léte mindig zsidó színházak művésznője volt. Végül mit tehetett egyebet? A nyugati metropolisban maradt. Épen a tél folyamán kellett volna varsói szerződési kötelezettségének eleget tenni az „Ararat” színházban. De közben egy epizód jött közbe — a lengyel-német háború. Maradt a brüsszeli „Melodie Juive”-nél.

A legelőkelőbb belga felső tízezer szeretettel látogatja és élvezi a nagy művész nő játékát. Lélekkel énekel és játsza szerepeit. De mindezt azért teszi, mert árja léte mégis szerelme a héber és jiddis irodalomnak. Büszke arra, hogy a Bibliát eredetiben olvassa. Nagyon szereti, ahogy maga is mondja: szerelmes ebbe a zsidó világba, annak mélységeibe, szépségeibe, kultúrájába, irodalmába.

A berlini színházszövetség szerint „asszimilálódott” a zsidókhöz és ő ezt nem is tagadja. A komoly és nagyon szigorú belga sajtó azt írja róla, hogy elmélyülték, mint a világ legnagyobb dalénekesnője: Lucienne Boyer. Árja nő léte utóérhetően interpretálja a jiddis népdaloknak és eredetiben olvassa az Bibliát, az Enekek Enekeit és amikor pihen, akkor Salom Asch, Bialik és Peres művein ádúl fel.

Kétségtelen, hogy ő az egyetlen árja művésznője a világnak, aki tud jiddisul és héberül. Művészetével pedig szolgálja a zsidó kultúrát.

Reb Beer pedig a fiáról mesél nekik, akik ott messze élnek Párisban; gyönyörű márványfalak között, villanyvilágítással, boldogan és megelégedetten... Milyen áldott város az a Páris... ott nem bántják őket...

A vendégek csudáló áhítattal hallgatják a dolgokat... Hihetetlen, hiheetlen! Ha nem Berko zsidó mesélné, el se hinnék... A pipájuk is elalszik a fogaik között az ámulattól...

III.

Igy éleik együtt Reb Beer és Zsarnivka népe, csendesen, meghittén és zavartalanul.

Míg egyszer egy ragyogó tavaszi napon közzéjük nem vágott az orosz nagyvárosok kegyetlenége.

Vérifényes tavasz volt. Az egész vidék örömhullámokban úszott, de a forró napfényrel együtt borzalmas hírek hozott a langyos széllel. Feketele-
nül, kegyetlen öldöklések remegő visszhangja reszketett meg Zsarnivka boldog nyugalmát, amelyben azonban egyetlen lélek érezte a közelgő vést: Reb Beer. Szomorú, szívbevágó és féltelmes hírek voltak, melyek mind egyetlenegy szóban zengtek össze: POGROM. A szó úgy terjedt, mint egy ragályos betegség és egy este, midőn Zsarnivka parasztfal ott ülték Reb Beer háza előtt, közzéjük is belopozott a hír és a következő percben már nyugtalanul tárgyalták az ügyet. Petro, az élelmes költő, aki a mi-
nap tért vissza a városból, fontoskodva mesélte, hogyan, miképpen öldökték a zsidókat odát és hogy a legközelebb... Zsarnivka se kerülheti ki a nagy pánaszt...

Estély a budapesti orth. központi iroda elnökénél

Estély — szép szó, mert mögötte fényesen kivilágított termeket látunk elegáns hölgyekkel, teketébe öltözött urakkal, ténylesen terített asztalokkal, tósztokkal és kellemes emlékekkel.

Orthodox zsidó körökben, ha van is egy összejevetel, ezt nem szokták „estélynek” nevezni, vagy soirée-nek, hanem szijumnak vagy „melave malke”-nek vagy hasonlónak. Nos, a budapesti orthodox központi iroda elnöke, Káhn-Frankl Samu fogadó-estélyt rendezett Tropper amerikai Joint kiküldöttének tiszteletére. A fogadásra résztvettek a magyarországi zsidó közélet kimagasló egyéniségei. Tehát a fehér asztalnál létrejött az „unifikáció.” Milyen apokaliptikus időknek kellett jönnie a zsidóságra, hogy ilyen „világi” ügyekkel foglalkozzék egy központi iroda, amely hosszú évtizedekig csak rituális ügyekkel foglalkozott. Főleg elidőztekkel, amelyek felburjánzanak a zsidó berkekben, akarva, akaratlanul.

Most olyan időkben élünk, hogy eltörpülnek mellette az események. Az egész magyar zsidóság anyagi bázisa megdőlt, kicsuszik alóla a talaj. Már halad lefelé a lejön, bár göröcsösen ragaszkodott minden egyes pozícióhoz. De a zsidótörvények és egyéb rendelkezések, mint az anyagi lét halálkaszása vég keserves rendet a zsidó sorkokban és az utolsó pillanatban a zsidó közélet prominensei mégis összefogtak, nem nézik az ellentéteket, hanem csak a kohézióval értek fel. Megmenteni a zsidó család tízezeit a végleges felfordulástól, magyarul mondván, az éhenhalástól.

A nagy hitközség elnökén, Stern Samun kívül, ott voltak még Eppler Sándor, a főtitkár, Reiner Imre dr. az orthodox iroda vezetője és a cionista vezérleltár is. Tehát mindenki, aki a zsidóságot harcolni tud és akar. Tropper a világ legnagyobb zsidó jótevékenységi szervezete megbízottja dicsőítő szavakkal emlékezett meg a magyarországi zsidóság áldozatkészségéről. Kijelentette azt is, hogy a Joint részt akar venni a magyarországi menekültek kérdésében is.

megoldásában is. Ez a kérdés nem faji, vallási, hanem általános emberi jellegű és mint ilyen, az összes államokat érdekli. Az „estélyről” szóló tudósítás mégsem azt aszociálja bennünk, amit más estélyekkel kapcsolatosan szoktunk elgondolni, hanem olyan „estély,” amely méltó a mai időkhöz és méltó ahhoz az új felfogáshoz, amely eltölti az ortodoxiát is Magyarországon. Tudja és érzi, hogy a nagy mentési munkában minden erőnek össze kell fojni, mert különben a lejön való további lefelé haladást semmi az égvilágon nem tudja visszatarítani.

A magyarországi zsidóság összefogásának jele ez a fogadás is és ha a nagy katalizátorból ez az összefogási hajlam megmarad, ennek hasznát az egész zsidóság érezni fogja.

Kis emberek, — nagy szíve

Naponta kapunk adatokat arról, hogy a bevonultakkal szemben milyen megérteket egyes városok és különösen kisebb községek zsidói. Sőt, hogy egészen objektívek legyünk, a nagyobb városok nem olyan áldozatkészek, mint egyes kisebb helységek zsidó családjai.

A napokban kaptunk levelet Hodod községből, Szilágy megyéből, ahol összesen tízezer családból áll a zsidó hitközség. És ebbe a községbe tízezer zsidó katona került. Mit tesz az áldozatkész hododi zsidó közösség? Minden egyes házba befogadtak egy zsidó katonát és ellátják őket kóser élemezéssel.

Azt mondhatná erre a jómódu, vagy sokszor cinikus városi ember, nem is olyan nagy dolog ez. Hánapokig egy-egy embert az asztalhoz ültetni. Ezeknek csak annyit mondunk, hogy előbb nézzék meg maguknál, hogy mióta eszik náluk egy-egy katona? Ugy gondoljuk, hogy egy napot sem. Viszont gondoljunk arra, hogy a hododi zsidók nagyrésze szegény ember, aki egyik napról a másikra él, de azért szíve van, amely kitárl, amikor annak szükségét látja. Példa rá az ottani dájen, akinek összifizetése havonta 400 lei (nem nyomdahiába, négyszáz lei) de azért szintén ellát egy katonát teljesen ingyen. És a hitköz-

Megnyílt! Megnyílt!
BUCURESTIBEN
KLEIN ort. kóser étterme (Áradóri)
Elegánsan berendezve. — Kiváló erdélyi konyha.
BUCUREȘTI, Str. Brezoianu No. 14. I. em.
(Vis a vis a Hotel Princiár-rel)

ségben a szervezést Fried Vilmos látja el, akiről azt írja egy lelkes katona, nekünk, hogy „mint egy oroszlan harcolt” a zsidó katonák ellátásáért.

Szertjük az ilyen „oroszlanokat.” Amilyen sok akad most mifelénk. Leikes, áldozatkész zsidó emberek, akik a szó legszorosabb értelmében megosztják a falatot számukra végeredményben „idegen” emberekkel. De vajon idegenek-e? Ők nem érzik. Ők azt érzik, hogy zsidó emberek, akik kóserhust akarnak enni, rituális ellátás híján éhezhetnek, de így nyugalmat és békeség uralkodik és örök hájlára kötelezik azokat, akik kötelességüket teljesítik az ország iránt...

Rituális koszt a szövetséges hadseregben

Dojan Gollop, az angol hadsereg legfőbb zsidó tábori lelkésze meglátogatta a brit hadsereg megbízásából a francia fronton harcoló katonái egységeit, illetőleg az ott szolgáló zsidó katonákat. Hazatérése után nyilatkozott a lapoknak és kijelentette, hogy a francia és angol hadvezetőség példásan gondoskodik a zsidó katonák rituális ellátásáról. Külön tábori konyhák vannak, ahol megfelelő rituális élemezést kap minden zsidó katona.

A rituális húst Londonból és Párisból küldik a Maginot-vonalba, ahol a zsidó katonák élemezéséről megfelelő módon gondoskodnak. Értékelik a zsidó katonákat, tudják, hogy mindenkor és minden körülmények között megállják helyüket. Amint a „Népünk” legutóbbi számában is közöltük, hogy hány derék zsidó katonát tüntetett ki a francia és angol hadvezetőség, mert hősiességgel harcoltak és számosan meg is haltak az eddigi harcokban.

Ezzel kapcsolatosan arról is írunk a nagy angol lapok, hogy a kanadai önkéntesekkel együtt 300 zsidó katona érkezett a tengerentúlról — Európába, akik valamennyien önként jelentkeztek a frontra. Igen sok közöttük a katonatiszt és orvos. Azt is megemlíti, hogy a kanadai zsidók is számosan jelentkeznek a frontra, többben, mint amennyinek jelentkezni kellene számárujuknak megfelelően.

De így van ez Londonban is, meg az angol dominiumok mindégységében. Igen, a „gyáva zsidó,” akiről a nemzet szocializmus oly csunya bizonyítványt állított ki, aki nem méltó arra, hogy a német hadseregben még mint közkatona szolgáljon, az a világ többi hadseregeiben megbecsült, tisztelt bajtárs, aki méltó a bizalomra és egyenértékű minden tekintetben a világ bármely katonájával. Tudja ezt a nyugati szövetséges hadsereg vezetősége is, amely különös gondot fordít minden egyes zsidó katonájára és azok ellátására. A kóser ellátás nem csupán fontos szükséglet a zsidó katonák számára, hanem szimbóluma a megértésnek, amelyet lépten nyomon érznek.

WASSERSTROM SÁNDOR

BUCURESTII SPANYOL ZSIDÓK akik elvetik négyezeréves zsidó hagyományokat, de megőrzik ötszázéves spanyol kulturájukat

1. TAVASZODIK... Bucaresti, (március elején.) A kemény tél kezd távozni tőlünk. Mintha a bucarestii asztalt is vidámabb színt öltene, mintha nagy jejes lidércnyomás ule volna meg a lelküket, amelyből most jön a felszabadulás. Most érezni igazán, hogy nem tudunk elszakadni a természetől, mert hiába építünk betonvárakat, hiába a központi fűtések, minden romlott és kényelem, egy jó kis friss tavasz illat sok mindent feledtet és kárpótol.

De amint a természetben is van tél és tavasz, ugy az életmegnyilvánulásokban is vannak rideg és vannak kedves változások. Ha a fővárosról, illetőleg annak zsidóságáról írok, akkor derűs és szomorú epizódok váltják egymást. Mint amilyen az élet, amilyen a természet, amilyen az egész mindenség.

Léssuk, mit is mutat ez a tavasz-előtti bucarestii színes kaleidoszkop?

2. A SPANYOL ZSIDÓK KIKERESZTELKEDNEK, HOGY — VAGYONT MENTSENEK

Már írtam többször a bucarestii spanyol zsidókról. Kimgasló egyéniségeikről, templomaikról, gazdagokról, tradícióhoz való ragaszkodásukról és egész beállítottságukról. Évszázadok óta horáják magukkal a tradíciókat, a régi spanyol zsidó hagyományokat. Hiszen ma is spanyolul beszélnek, amint tették ezt 450 éven át összes őseik. Azonkívül az ősi héber nyelvet és az ország nyelvét, a románit is tökéletesen bírják anyanyelvüként.

Érdekes, hogy azok, akik évszázadokon át megtartották a legszigorúbban tradícióikat, most ők is kezdenek háttal fordítani a zsidóságnak.

Pedig nekik többszörösen nehéz. Elvégre első őseik, akik olthagyják Spanyolországot, azért mentek el, mert nem akarták marannusok lenni. Inkább olthagyták vagyonukat, házuakat, minden kincsüket, de nem tértek ki. És most ez a nyolcadik, vagy tizedik generáció mégis háttal akar fordítani a zsidóságnak. A 4000 éves zsidóságot, annak ősi tradícióit ott akarja hagyni, míg az 500 éves spanyol hagyományokat megőrzik.

Szerencsés ezek szöványos jelenégeik, nem lehet általánosítani. És azoknak, akik megostizik, igen nehéz a helyzetük, mert még több tradíció szalát kell elszakítani, nem csupán vallási, hanem családi is. Ezeknél régi, nemes családi hagyományok vannak. A házasságok révén is közös érdekeik vannak, hiszen egy-

mással házastalok s ha már egy-egy elhatározta magát, hogy kitér, akkor az nagy elhatározás. Legfőbb oka rendszerint a spanyol-kikeresztelkedésnek a vagyománymentés. A nagyvagyonu spanyol-zsidók között mutatkozik most kisebbbajta kikeresztelkedési hullám, amely azonban szerencsére nem általános.

3. „JIDAN BOTEZAT” — KIKERESZTELKEDETT ZSIDÓ...

Sikerült néhány igen érdekes kikeresztelkedés kúlikeresztelkedés megfigyelni. Kezdjük mindjárt az ERGASZ testvéreket. Ezek görög ortodoxok lettek, bár ez az egyház fogadja be legnehezebben a hozzá betérőket. Az egyik Ergas a Makabi zsidó sportegylet elnöke volt és általában jó zsidó értesü embernek tartották. Ezek a dusgazdag spanyolok a Goga-kormány alatt határozták el, hogy mindenestire vagyománymentést tegyenek és ennek első lépése, — hogy eltávoznak a zsidóságtól. Ugy beszéltek, hogy amikor az egyik Ergasz a kikeresztelkedéshez szükséges irattal szerezte össze, akkor az egyik hatóságí közeg, — akinél szintén eljárt irattal, — azt a megjegyzést tette:

— Tudod barátom, hogy ezzel a kikeresztelkedéssel nem sokat változtatsz helyzeteden, mert ezentul „jidan bolozat”, vagyis kitért zsidó leszel. (Példa rá az Auschnit-perben tett vallomás, amelyről írtunk: vallása görög keleti, faji eredete: zsidó.)

4. A DUSGAZDAG ERGASZ TESTVÉREK ÉDESANYJA — ELŐ FIAI UTAN UL SÜVET...

Ezeknek az Ergasz testvéreknek édesanyja még azt a régi spanyol ősi nemes zsidó tradícióit tartja, amely nem enged, hogy egy jótányit elhagyjon a régi hagyományokból. Amikor ez az előkelő hölgy megtudta, hogy fiait kikeresztelkedtek, ősi ritus szerint królta, illetve ruháit megszagallta és „süvet” ült utánuk, mert kijelentése szerint nem csupán a zsidóság, hanem az ő számára is meghaltak.

Ez az Ergasz család mindenkor békésen együtt élt a leglisztább harmoniában és csak ez a kikeresztelkedés ütött léket közöttük. Azóta anyja és fia között megszűnt az érintkezés és legjobban az fáj az idős asszonynak, hogy anyagi okok miatt szakítottak gyermekei a többszázéves tradícióval. Különbön Ergasz-élnak nagy beretvapenge-gyárak is van és a zsidók egyrésze, mióta megtudta róluk, hogy elhagyták ősi hitüket, lehetőleg elkerülik, hogy üzleti kapcsolatokat teremtsenek velük.

Uj kalaptüzlet Clujon

Uri divat-üzletet „Casa Pálariilor”
Piața Mihai Viteazul 6 sz. a.
helyeztem át.
Romagna és velour kalapokban nagy választék!
Weiss Szigfried

Az Ergasz-családnak a spanyol-zsidók temetjében hatalmas mauzoleuma áll, vagy ahogy mi nevezzük, óhel-jük már életükben készen van és a spanyol-zsidó körök sajnálattal állapítják meg, hogy — mint kihalóban levő régi nemesi családok kriptájánál szokás, — nemokára „megfordítják a címet!” az Ergasz-család mauzoleumán, de nem azért, mert kihal a család, hanem mert kikeresztelkedtek...

5. A SPANYOL-ZSIDÓ SAPORTA BANKARCSALAD — CSUPÁN HITET, DE NEVÉT NEM VÁLTOZTATHATTA MEG...

Kikeresztelkedett egy Chazan nevű lakaresküldő is családjával együtt, meg a Saporta-család is, akik dusgazdag bankárok. Ezek továbbra is megtartották neveiket, bár szerették volna az ősi spanyol Saporta nevet is megváltoztatni, de hiába lettek a görög ortodox egyház tagjai, mégis meg kellett tartásuk nevüket. Vallást cserélhettek, de nevet nem!

Igy „beotte magát a szu” a spanyol zsidók közé is és mint látjuk már, közöttük is van kikeresztelkedő. Amit fél év-rezeden át megőriztek, amny jój és baj között, azt most elhordják a gyöngy-jellemű epigonok. De amint irni és mondani szoktuk: a törzs olyan erős és szilárd, hogyha el is fonnyad néhány ág, az csak egészségesebbé teszi az ősi évezre-des törzset. Ezek a gazdag spanyolok is megírják még tettüket és nagy lesz a családásuk. Különbön pedig elmondunk néhány érdekes epizódot, amely viszont a zsidó vitalitást jellemzi.

6. BURECH KAUFMAN, A TEXTILES...

Sokat beszélnek mostanában egy érdekes epizódról, amely a legélelnebb bucarestii kereskedő uccában, a Gabrovenin játszódott le.

Aki már járt Bukarestben, jól ismeri ezt az utcát. Keskeny, rendkívül élénk forgalmu, üzlet-üzlet mellett. Főleg textilesek. Egy-egy üzlet raktára százmilliókat is ér. Nem tisztára zsidó ucca, vannak sokan közöttük örmények, görögök, románok is. Mind jó kereskedők, akik értik a szakmát. Ezek között is az első Burech Kaufman. Igy áll künn nagy betűkkel a cégtábláján is: BURECH. Pesten bizonyára „Barnabás” volna. És Kaufman helyett Kövesi. Valahogy így: Kövesi Barnabás. A regái zsidó nem csinál taxnikat. Marad Burech Kaufman. De a raktára zsúfol. Vagyon nagy. Textilgyára is van. Egy-szerűsége mégis kizimert.

Most, hogy a hadfelszerelési bonok jegyzése érdekében felkeresik az egyes cégeket a megbízottak, hozzá is eljutott két megbízott. Az egyik köztitűk kissé, — hogy ugy mondjuk, — nyers volt és előitéleivel teli, mert így szólt:

— Na Domnule Burech, Önnek nem kell magyarázni, hogy mit is jelent az ország hadfelszerelése? Önnek ezt tudni

kell. Jegyezni kell Igen Domnule Burech, itt nem lehet gondolkozni, nem lehet spekulálni. Itt jegyezni kell... — És állandóan per Burech-nek szólította.

Kaufman csak hallgatja a bevezetőt és utána csendesen megkérdezi: — Hát mennyit gondolnak az urak? Mennyit kellene jegyezniem?

— Hát, hát Domnule Burech, — legáltalában egymillió leit.

Kaufman nem szólt erre semmit, csak intett egyik fiatal alkalmazotjának és azt mondta neki: — Menj csak a Wertheim-kasszához és hozd el azt az írást, ami a legfelsőbb tiszorban van.

A fiu szalad és nemsokára jön is vissza és hoz egy írást. Kaufman átnyújtja sző nélkül a bizottság vezetőjének. Az megnézi és elcsodálkozik.

Három millió leiről szól, amit be is fizetett „Domnule Burech” a hadfelszerelés javára. A bizottság vezetője ezután már nem „per Burech” címezte Kaufman-t, hanem vezetéknevén.

Udvariasan elkészöntek, de az ajtónál sem voltak, amikor Kaufman utánuk szólt:

— A gyáramba ne tárdjanak az urak, mert ott is jegyeztünk már. És felmutat nekik egy írást, amely ötmillió leiről szól. Összesen tehát nyolcmillió leit jegyezték „Burech ur” a Gabrovenia. Hiába csufolódának vele, ő mégis megteszi kötelességét. Nem keresztelekedi ki, nem adja a bankot, ott áll kopott ruhájában a textilüzletben és amikor kérnek tőle, ad. Kell pénz? Nyolcmillió — tessék! S ha valami azt jegyezné meg, hogy biztosan azért adja, mert van neki, annak csak azt mondhatjuk, hogy van neki, de nem anynyi, amennyit gondolnak. De megerőlteti magát, mert tudja, hogy zsidóknak különösen ki kell tenni magát!

7.

NEHÁNY ÉRDEKES HITEHAGYÁS...

Viszont a kikeresztelkedési fronton még mindig vannak hősök, akik bennünket közelről érdekelnek. Így sokáig lakott Nagyváradon, ahol a „Savoly” illatszertár volt az övé, Barna Miklós gyógyszerész. Feleségével együtt, aki egy bankigazgatónak leánya volt — kikeresztelkedtek. Oka az volt, hogy ne vegyék el tőle a gyógyszer képviselést. De azért csak elvették. Viszont azt mesélik a bucarestiek, hogy Barna Miklósék kistfia nem csupán keresztény, hanem kezd már antiszemita is lenni.

Meg azután Vajda István, aki a Sarmei sodronyipari művek bucaresti igazgatója, különben Diamant Izsónak, a kolozsvári Sodronyipar igazgatótulajdonosának sógora és az üzem lejtőhatalma bucaresti megbízottja. Az üzleti elvek itt, náluk, sziklaszilárdak. Azon nem tud senki változtatni. De ami a vallást illeti, ott lehet velük beszélni. Így a direktor ur előbb ortodox zsidó volt. Azután református lett. Majd újra ortodox. De nem zsidó, — hanem ortodox román.

Vagy egy másik: dr Tischler Jenő marosvásárhelyi fogorvos egyetlen fia, aki egyetlen hallgató — kikeresztelkedett. Azért keresztelkedett ki — mert megszerelteit egy sváb nő. Igaz, hogy az apja tudta nélkül tette, de megtette, mert már nagykoru lett. Érdekes, hogy már a multból van egy kis kikeresztelkedési „hajlam” a családban. Apjának egy fivéré szintén kitért és akkor a most kikeresztelkedetteknek nagyapja kitagadta ezt a fiát. És vagyontát dr Tischler Jenőre hagyta, akit egy szegény zsidó leányt vett

nőül és akitnek fia most kikeresztelkedett — egy árja nőért

Még egy! Wertheimer Pál brankoveni uccai elektrotechnikus szívében is bevillágitott a hitehagyás fénye és kikeresztelkedett. Igen sokakról beszélnek még a kávéházakban és ott, ahol még csodálkoznak az ilyen eseteken. Holott miért csodálkoznai? Mindég voltak, vannak és lesznek renegátok...

Tudnék még sok nevet felsorolni, de minek? Miért csináljunk nekik reklámot? Sokszor a név nem is fontos, mint annak az A. D. nevű mérnöknek esetében, akiről köztudomásu, hogy kikeresztelkedett, de azért csak zsidó társaságokba jár, viszont tudják már magát öskereszténynek érő leányától azt is, hogy alkalomadtán nem riad vissza attól sem, hogy antiszemita kijelentéseket tegyen.

8.

„VISSZATERÉS” A ZSIDÓSÁGHOZ...

A változott történelmi időknek van azonban egy világosabb arca is. Mert egy időben a sok kitéréssel növekszik azoknak a száma is, akik lélekben és kultúrában újra visszatérnek a zsidósághoz. Így nagyon sok, már teljesen aszimilált zsidót olyannyira megrázott napjaink egyetemes zsidó tragédiája, hogy szakított eddigi életformájával, tanulmányozni kezdte a zsidóságot már ellejtett történelmét, sőt nem egy esetben a népi felekezéssel vallási elmélyülés is követi. Nemcsak dacc, de elsősorban szolidaritás és emelkedett méltóság van ezekben a „visszatérésekben”. Gyakran történik meg az ilyen visszatérés során, hogy az „új” hívők lekesebb és áldozatkészebb tagjai válnak a zsidó közösségnek, minthet azok, akik már belefásultak a „zsidó sors” viselésébe.

Igen jellemző példája ennek a reményeljes „zsidósodásnak” a bucaresti Burgeleanu uccai Unio klub esete. Ez a klub hosszú ideig a bucaresti zsidó aszimilált körök kedvenc szórakozó- és találkozóhelye volt. Most azonban... Most igen komoly zsidó megmozdulások és kulturmozgalmak színhelyévé vált. Az újonnan választott elnök, dr Roth Edmund ügyvéd maga is garancia ennek az új ártusznak beöltésére.

Legutóbb például itt tartotta meg rendkívül érdekes történelmi eszmefuttatását dr N. Gelber, az ismert zsidó történelemírő, a jeruzsálemi Keren Haje-szod megbízottja, akitnek előadását dr Krümmel orvos, az Újcionisták elnöke vezette be. Az már csak a dolgok pikantériájához tartozik, hogy az egyik hallgató az előadás után szellemesen jegyezte meg, hogy mindkét előadó kölcsönösen „diszkreditálta” egymás hitvallását...

9.

NEMES KERESZTÉNY GESZTUSOK — A ZSIDÓSÁG FELE

S ha már a vizsgálati epizódok felsorolásánál tartunk, nem érdektelen megjegyezni, hogy a keresztény vállalatok részéről is történnek a zsidóság irányában barátságos megnyilatkozások. Vannak, akik teljeszik magukat a korszakban és a zsidóknak is észreveszik az embert.

Az Olciut Romanesc de Transportul S. A. R. (rövidítve Oltrom), amelynek adminisztrator delegéja a kivétlo ügyvéd: Trestianu N. Nicolae, a Schencker szállító-cég által elbocsátott zsidó üzletvezetők nagy részét átvette és így ezek nem maradtak kenyér nélkül. Ugyanezt tette M. D. Brous-

se francia szállító vállalat bucaresti érdekeltsége is.

Ma már a bucaresti Schencker cégnél mindössze két kikeresztelkedett zsidó van. Az egyik, a vállalat volt igazgatója: Danenberg, aki azonban ma már csak mint technikai tanácsadó működik, a másik pedig Ciporkes procurista...

Nincs a világnak olyan országa, ahol ne volnának kikeresztelkedések. És nincs a zsidó történelemben olyan korszak, amikor ez ne lett volna „diva”. Még az ókorban is, kezdve Josephus Flavius-tól a bucaresti új marannusokig. Viszont kevesen vannak közöttük olyanok, akiket a „vér szava” ne vonzana vissza a régi körbe. Csak úgy fellábal mentek el tőlünk. De mégis áruíók. Mert megtagadták bennünket akkor, amikor a történelem géniusza kiadta a jelszót, hogy: „mindenki a fedélzetre!”

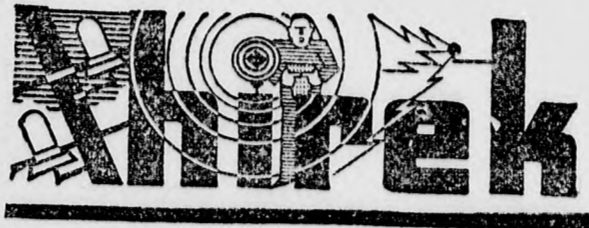
Most a bucaresti renegátok és valódi, meg új-marannusok sorsáról írunk és főleg azokról, akik Erdélyből származtak el. A többiek, az odavalló ó-királyságheli bensülöttek szintén sokan vannak, de azoknak nevét, életét, kivéve a különösen érdekes spanyol-zsidó, meg ismeri nagy-zsidók nevelő kívül, nem tartjuk fontosnak közölni. De az esetek nem ritkák — és ez végeredményben nagyon szomorú...

Jiddis és héber dalok egy klubban

Néhány nappal ezelőtt csodálkozhatlak a nagyváradi újságíró klub sok minden látott és hallott falai. Ezek a falak és a színes üvegtető héber és jiddis dalok hangjait verte vissza és az ottlevő nagyszámú közönség dühittal hallgatta a szép melodákat.

Idők jele, hogy a nagyváradi újságíró klub közönsége szívesen hallgatta ezeket a dalokat, mégha ezultat a Wizo rendezésében fogjuk is volt, hogy hasonló témájú dalok kerülnek interpretálásra. Emlékeztünk jól, hogy Dela Lipinszkaya is „becsempészett” néhány jiddis dalt a műsorába, de azt úgy vették, mintha nem értenék. És mint „magasabb művészetet”. A sok francia angol, olasz és orosz mellett egy „exotikus” valamit. De most egészen tudatosan, sőt öntudatosan választotta H. Schönberger Emmy asszony ezeket a dalokat, mert nem lehet elképzelni zsidó művésztelnyt, csak úgy, ha a klasszikus német versekre költött klasszikus német zené után jön egy egészen igazi, egészen zsidó, egészen a miénk.

Szép este volt amely részben a művészetnek, részben a jólékonycélnak, de nagyrészt az előadó személyének is szől. Schönberger Emmy asszony egy dr Hauser nevű volt bécsi orvosnak a felesége, aki gyönyörű nagy lakásban lakott és lértje keresett orvos. Az „Anschluss” után lértje keresték és egy éjszaka Svájcba szökött, feleségét letartóztatták és hónapokig sanyitódott a különböző táborokban és fogházakban. Végül is keserves kálvária után mégis sikerült neki elhagyni a szép és csunya emlékekkel teli Bécest és hazajött két kislányával szüleikhez. Az éneknyitáshoz a patészina építómunkának, amikor vállalta a koncertet. Szép iskolázott hangján ömlöttek a melodák és a közönség szeretettel fogadta. Herz was willst Du mehi? ... egy nemzeti szocialista tocsogból szabadult asszony, aki héber és jiddis a- lokat énekel a nagyváradi klubban...

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Str. Miron Pompiliu No. 8. Telefon: 24-40

Naptár 5300

Péntek: Adar 28, március 8.

Szombat: Adar 29, március 9. פ' שלים

Heli szidra: פקורי

Heli halhora: בו שבע שנים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.00

gyerlyagyujlás 6.10

Istentisztelet kezdete 6.20

Szombat befejezése 7.16

Ros-Chodes Adar 2 bencsolás.

Vasárnap, hétfőn márc. 10-11: Ros-Chodes

A kownói átok

A litván rabbitanács összeült és átkot mondott ki. Az első pillanatban azt mondták, hogy a mai időkben nem illik még egy rabbitanácstól sem, hogy átkot mondjon ki bárkire és bármilyen ügyben.

Viszont, ha a litván rabbitanács átkának tárgyát tekintjük, akkor azt kell mondjuk, hogy soha annyit joggal nem mondott még ki átkot rabbitanács, mint a kownói.

Átok arra, — jelentette ki a rabbitanács — aki menekült és emigrálás zsidók szorultságát a saját anyagi javára használja ki. Átok arra, aki magának anyagi előnyöket szerez, tönkrement, hazátlan zsidók szenvedéséből.

Keserű és keserves szó ez: átok Csinyján kell banni vele és bannak is. De a litván zsidók elismerten okos emberek. Különösen az ottani egyházi vezetők. Széret bizuk rájuk, hogy mit cselekszenek. Főleg ennél a kérdésnél lehetünk teljes mértékben a csunya szó érvényesítése mellett. Átok. Chérem. Keserves idők egyik esz-köze ez. De ha valaha jogos volt, ugyennek soha ennyire nem volt értelme, mint a kownói esetben.

Nem-e a gazságok gazsága, hazáját és otthonát vesztett zsidók szorultságát egyéni célokra kihatásználni? Vannak emberek, akik ezt el sem tudják képzelni, hogy akadhat olyan bestiális ember, aki emigránsok szorultságával éljen vissza. Pedig — sajnos — akad. Nemcsak Litvániában, hanem erre mifelénk is. Különösen a kikötők körül ólálkodnak ezek a hiénák. De másutt is. Gyakran borította el arcunkat a szégyenpír amikor kegyetlenül széd kihatásználókra hallottunk. És erre nincsen bűnbocsanat. Mert egyetlen zsidó sem lehet olyan sanyau és szerencsétlen helyzetben, hogy egy emigránstól pénzt szerezzen olyképen, hogy érteket elkönyavtyélje és ezt magának szerezze meg.

A kownói átok helyénvaló. S nem is volna lehetetlen és nem lenne hiba, ha a mi rabbijaink is gondolkoznának azon, vajon nem-e volna jó, ha itt is kiadnának egy ilyen szigorú rendelkezést? Mert, ami

FOGPASZTA DISYOL. BEHÉRTI A FOGAKAT ÉS ERŐSITI A FOGHUSI.

bűn ott Litvániában, az súlyos bűn nálunk is.

De, amig elhatározzák ezt a rabbijaink, ha nem is rendelik el ezt az átkot, azért mi, mint a zsidó közvélemény szócsöve mondjuk, hogy a világot se akadon egyetlen romániai zsidó is, aki hasznot húzson abból, hogy emigránsok jönnek és megszorulnak. Csak adni nekik és semmi hasznot nem húzni belőlük. Ez a célja a kownói átknak is. S bizonyára szót fogadnak majd a litván zsidók is, ahogy bizonyára a mi zsidóink sem fognak proflálni menekült zsidók szorult helyzetéből.

A kownói átok — világotok, amittől mindenkinek lélni kell!

— A NEPUNK bucaresti-i elárusítóhelyének címe: TUTUNGERIE ALBU Str. Lips-cani 19. (Élíte kávéházal szemben.)

— A sandomingói telepítési terv. A dominikai telepítési társaság elnöke, James N. Rosenberg, a sandomingói Ciudad Trujilléből visszatért Newyorkba. Mint ismeretes, James N. Rosenberg szerződést kötött a dominikai kormánnyal ötszáz menekült család letelepítésére. A szerződés aláírása után Rosenberg és Harold F. Linder, a nemzetközi menekültügyi bizottság pénzügyi szervének vezetőségi tagja, a telepítés céljaira bocsátott földet tekintették meg, amelyet igen alkalmasnak találtak. Véleményük szerint a telepítési mű igen kedvező kilátásokkal kecsegtet. A szerződésnek megfelelően a telepések szabad életet folytathatnak anélkül, hogy az elnyomás és megkülönböztetés veszélye fenyegetné őket. A szerződés a dominikai köztársaság alkotmányának megfelelő jogokat biztosít számukra. A kormány a fennálló bevándorlási törvény módosítását készíti elő oly módon, hogy a telepéseket mentesítik minden beutazási és vámdíjtól és összes vagyonukat, valamint felszerelésüket szabadon hozhatják az országba.

— Dr Fred Weiss Bucuresti, a párisi francia négygyászati társulat levelező tagja, kórházi főorvos (Iubirea de oameni) a délutáni 4-6 óra közötti rendelésén kívül délelőtt 9-10 óra között is rendel. Bucuresti, Bdul I. C. Bratianu 9.

— Elsőrendű husból készíti ort. kóser gyártmányait Rosenfeld & Meister hentesárú és szalámiágyár. Csak ezen gyártáru készülnék Speiber Dávid orth. fő-rabbi felügyelete alatt. A gyártmányok a főrabbi hechszerjével vannak ellátva. Rosenfeld & Meister Braşov, Str. Regina Maria 8.

Divat- és gyógycipészet Hofin István Oradea, Parcul Traian 1.

— Kiárusítják külföldön a német zsidóktól elvett vagyonekat. Az „Evening Standard” című londoni lap S. V. Alexander, gazdasági szerkesztőjének tollából cikket közöl, amely szerint a londoni City körében az a vélemény uralkodik, hogy a németek a külföldi piacokon értékesítik a cseh zsidóktól elvett vagyonekat. Természetes, hogy a vevők a semleges országok közül kerülnek ki. A semleges országok azután ezeket az értékeket és vagyonekat eljuttatják az angol piacokra és ez a magyarázata annak, hogy az utóbbi időkben erősen felélénkült Angliában a kínálat.

— Keresünk izr. vallásu nyomdai gépmestert, aki munkavezetőnek is megfelel, azonali belépésre, jó fizetéssel. Benősülés lehetséges. Cím: Patria-nyomda Timisoara I. Str. Ungureanu 17. Telefon: 10-33.

— 180.000 font a menekültsegélyezés céljaira. A napokban közzétett pótköltés-gyűjtésben egy 180 ezer fontos tétele szerepel, amelyet a menekültügyi bizottság rendelkezésére bocsát az angol belügyminisztérium. Ez az összeg megjelöl a központi menekültügyi bizottság által magánosoktól összegyűjtött összeg felének. Mint ismeretes, a kormány elhatározta, hogy ez év januárjától egészen júniusig 27 ezer fontos havi átlagos hozzájárulással fogja támogatni a menekültsegélyezés művét. Ugyanezt az összeget kötelesek felhozni a magánszervezetek is. A fentemlített 180 ezer fontos, amelyet a belügyminisztérium már át is utalt a menekültügyi bizottságnak, benne foglaltatik az a 100 ezer fontos támogatás, amelyet a kormány az elmúlt esztendő négy hónapjára visszamenőleg fizetett, a másik 80 ezer fontos a január, február és március havi hozzájárulások fejében fizette a kormány.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VERTISZTITO, cephajtó a dr Földes-féle „Solvo” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfuadás, gyomor- és bélhaldalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerterában és drogrériában kaphato.

— Dr Stephen Wise-t választották újból az amerikai zsidó kongresszus elnökévé. Az amerikai zsidó kongresszus 21. ülésszaka február 13-án fejeződött be Washingtonban. A kongresszus elnökévé újból dr Stephen Wise-t választották meg. A záróülésen a kongresszus határozatot fogadott el, amely szerint a civilizált emberiség feladata a nemzetközi erkölcs és igazság rendszerét megteremtteni, amelyben a zsidóság jogainak is helye legyen. A határozat követeli, hogy elismerjék a zsidóság jogát a világ összes nemzeti által jóváhagyott zsidó nemzeti otthonnak Palesztinában való felépítésére. Egy másik határozatban az Egyesült Államok-beli belső zsidó helyzettel foglalkoznak és követelik a nemrég teremtett General Jewish Council olyan természetű kizsákelítését, hogy az az egész amerikai zsidó közösséget képviselni tudja.

— A zsidó jisiv és Haifa volt arab polgármesterének halála. A palesztinai zsidó jisiv Hassan Bey Sukinak, Haifa volt arab polgármesterének halála alkalomból számtalan szimpátia-nyilvánítással fejezte ki részvétét a volt polgármester családja iránt. A családhoz intézett számos távirat és részvénytávirat levél között voltak a száfelei, nathánai, rison le cioni, ramallahi, ghazai és bellehemi városi tanácsok, valamint a jeruzsálemi Jewish Agency, a tibériási és afulei zsidó hírközsegek részvét-levelei. A volt polgármester családját ért gyászban való együttérzésüket tolmácsolták dr Isak Herzog és Uziel főrabbi és a Váad Leumi. A hadar-hakarmeli városi tanács ülésén dr Max Soloweitsik elnök az elhalt polgármester egyéniségét méltatta és kijelentette, hogy Hassan Bey Sukri a város haladó szellemét jelképezte és összes lakosának őszinte és jóakaró barátja volt. Hassan Bey Sukri halálhírének vétele után a telavivi városi tanács gyászünnepét tartott, amelyen Izrael Rokach mondott gyászbeszédet. Rokach kiemelte, hogy a volt polgármester népének hűségét szolgálója volt és a közösségi élet minden posztján az igazságot szolgálta. Előtt számtalanszor meggyőzték azok, a kik igazságos és európai magatartású igazgatók. A zsidók őszintén sajnálják ennek az igaz embernek a halálát — fejezte be beszédét a polgármester. A kormány Sabbatai Lévit, Haifa alpolgármesterét bízta meg a város ügyeinek vezetésével. Az intézkedés a haifai zsidóság körében igen nagy meglepetést keltett.

— Északnémetországot megszüljük a zsidóktól. A Neue Züricher Zeitung szerinti a lublini rezervátumba való deportálás veszélyével fenyegetett zsidók egy személyiség közvetítésével üzenetet küldöttek Roosevelt elnöknek, amelyben kéri, hogy mentse meg őket a rezervátumban rejtőző váro szenvedéseiktől és adjon nekik beutazási engedélyt az Egyesült Államokba. A Neue Züricher Zeitung jelenti továbbá, hogy a nemzeti szocialista hatóságok elhatározták Königsberg és egész Észak-Németország zsidóktól való megtisztítását.

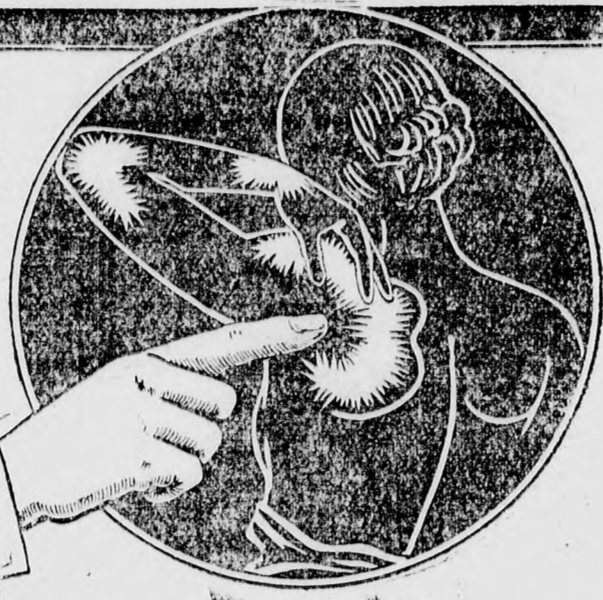
— 260 zsidó menekült vándorol Franciaországból Amerikába. A francia hatóságok elhatározták, hogy százöt zsidó menekültet, akiket a háború kezdete óta különböző francia táborokba internáltak, szabadon bocsátanak, hogy ezáltal lehetővé tegyék számukra az amerikai Egyesült Államokba való bevándorlást. A menekültek feleségeikkel és gyermekeikkel együtt a napokban francia hajóra szállnak, amely őket Newyorkba viszi. Az összesen 260 személyt számláló csoport utazásának intézésével a HICEM egyik munkatársnőjét bízta meg. A francia hatóságok és az Egyesült Államok konzulátusának megértő magatartása lehetővé tette az összes utazási költségek gyors elintézését úgy, hogy a csoport már a napokban elindulhat az új hazá felé.

— Engedélyezték néhány száműzött arab vezető visszatérését Palesztinába. Hivatkoasan közlik, hogy a köormányzó engedélyezte Alfred Rohy és Fuad Saba pása visszatérését Palesztinába. Minakelten a legfőbb arab tanács tagjai voltak.

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű or. késer vendéglő és bodega
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12.- Telefon 392-15
Olcsó és pontos kiszolgálás!

A REUMA ÉS A REUMATIKUS BETEGSÉGEK

Dumes doktor vichy szakorvos „A reuma és a reumatikus betegségek” című munkájában írja: „Ha elkerüljük az éjszakai reuma által okozott betegségek tüneteinek megszüntetését, akkor át kell alakítanunk a szervezetet ama részre, amelyen ez a reumatikus betegségek fejlődnek, küzdenünk kell a háttérrel, az arthritiszmal, az ízületi gyulladásokkal, az ízületi gyulladásokkal szemben. Fentközölték a látomásokról, amelyek az éjszakai reuma tüneteinek megszüntetését szolgálják.”

Megfigyelés! 1) X... urhölgyet, 45 éves, egy reggelén magához hívtatt. Két napja nagyon erős fájdalmat érez bal felső karján. A fájdalom jellemzőre azt mondja, hogy „máskor is” formájú területen érezte a fájdalmat. A valóságban: spontán, nagyon erős fájdalmak, amelyek a logikus mozgásra, vagy nyomasztásra fordulódnak a fájdalom területén a háttérrel való kapcsolatban. A lapocka területén folytatódva, az egész vállra az a reuma terjedt. Félóra a fájdalom után részben különösen a vállban, az ízületekben semmi. Az izomerő annyira legyengült, hogy a beteg nem tudta velel kezét adni... A fájdalmak türethetetlenül éjjel nem tud aludni. Antipyrin, exalgin, fanacetin kezelés sem képes a fájdalmakat enyhíteni. Eredménytelen maradt 2 és fél gram aspirin.

forró fűglák, sőt egy erős chloral, bromurel és morfiumból álló folyadék előírása is. Mindazonáltal alig hoztak pár órai almot. Talán a fájdalom, hogy a betegnek, már hosszabb ideje, az arthritisz tüneteinek mutatkoznak, azt fenécsolom, hogy szedjen naponta 3 kávéli Urodonal-t. A harmadik napon javulás mutatkozott. Az erősítő napon a beteg állapota kedvező, felfelé és majdnem győzültnak érezte magát. Nehány nap múlva ismét hivottak a beteg kijár, folytathja foglalkozását, azonban panasolja, hogy a fájdalmak nem voltak el teljesen. Elrendeltem, hogy szedjen továbbra is Urodonal-t.

AZ URODONAL HOSZSU ESZTENDŐK ÓTA DICSEKÍK a világ legnagyobb orvosai

AZ URODONAL KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI
1. Az URODONAL-t nem szokja meg a szervezet.
2. Az URODONAL kúra alkalmával nem kell különleges étrendet követni.
3. Szedhető az év bármely szakában.

A fájdalombiztosító intézet orvosi kara is rendel URODONAL-t.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY

— Nyolcszáz zsidó menekült szállt partra Palesztinában. Néhány nappal ezelőtt újabb nyolcszáz zsidó menekült, — főleg nők és gyermekek — szállt partra Palesztinában. A menekülteket az a tili menekült-táborba vitték. 1930 zsidó menekült, akik három héttel ezelőtt két hajón érkeztek meg Németországból és a megszállt területekről és az a tili menekült-táborban tartották őket, most szabadon bocsátották. A hatóságok a menekülteket a palesztinai zsidó ügyvivőség gondjaira bízta.

— A volt iráni főrabbi halála. Ötvenhárom éves korában meghalt Jeruzsálemben Merahem Lévi rabbi, az iráni zsidó közösség vezetője és a bucharai negyed leányiskolájának elnöke. Lévi rabbi 1922-ig, amikor Palesztinába jött, a teheráni zsidó hírközsegek főrabbija volt. Jeruzsálemben hosszú időn keresztül tagja volt a városi tanácsnak és a Mizrahi végrehajtó bizottságnak.

— Belga miniszter látogatása a zsidó menekültek kiállításán. A belgiumi zsidó menekültügyi bizottság a Poyer Israelite házban kiállította a zsidó menekültek munkáit. A kiállítás ünnepélyes megnyitására megjelent janson igazságügyminiszter, valamint a belgiumi közélet számos kimagasló egyénisége. Max Gottschalk köszöntötte a vendégeket, majd bemutatja a kiállítást. Az egyik menekült „Zsidók” cím alatt hatalmas olajfestményt állított ki, amely bemutatja a zsidóság tragikus vándorlását a legutóbbi esztendőben.

— Dr Herczeg Imre Bucurestiben (Str. Politiei 3. bis. A Regina Maria színház mellett) rendel bel- és nemi betegeknek d. u. 5—8-ig. Kvarcesugárzások. Telefon 305—48.

— Zérólták a zsidó vagyonokat a protektorátus területén. Von Neurath birodalmi protektor lapja, a Prágában megjelenő Der Neue Tag „A zsidók és zsidó vállalatok javára történő fizetések zárolt folyószámlájára” cím alatt a következőket írja: „A pénzügyminisztérium a birodalmi kormány 1939 június 23-ikáról keltezett rendelete 23-ik szakaszának megfelelően elrendeli, hogy zsidók, zsidó vállalatok, vagy zsidó szervezetek részére csak valamelyik devizabanknál, vagy a pénzügyminisztérium által erre felhatalmazott más pénzintézetnél lévő zárolt folyószámlára lehet a jövőben fizetéseket eszközölni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a zsidó vállalatokra, amelyekbe a cseh- és morvaországi birodalmi protektor határozatával átjara vezetőiséget, vagy általa felhatalmazott hatóságokat ültettek be. Az összes bankintézeteknél lévő és zár alá helyezett folyószámlákra a zsidók jelenként maximum 1500 koronát vehetnek fel. Nagyobb összegeket csak akkor kaphatnak, ha erre a hatóságoktól külön engedélyük van. A zsidócsok a pénzügyminisztérium különleges felhatalmazásával nyithatnak számlákat és betéteket a bankbetéteket. A számlák és betétekből zsidók javára kifizetéseket ugyancsak a pénzügyminiszterium vagy az általa feljogosított hatóságok hozzájárulásával lehet eszközölni.

Emlékezések Fuchs Mór főrabbirol...

Egy főrabbi, aki együtt érzett, küzdött és szenvedett hiveivel

Tartozunk ezzel a cikksorozattal Fuchs Mór emlékének. Már régen írunk kellett volna, de most emlíen kötelességgé vált, mert hiszen halhatatlan emléket írból idézik mindentel, ahol a zsidó tudományos munkának értéke van. A hatalmas följán, amely most megjelent, bizonyára misztikus hajnali órákig áll nyitottan és komoly, okos fejek hajolnak föléje. Mintha szellemet idéznének és idéznek is, egy nagy férfiu szemlélő emléket.

Tartozunk egy cikksorozattal, hogy a mai generációnak is emlékeztetve idézzük Fuchs Mór emléket, aki ott nyugszik a többi nagyok között a várad-velencei temetőben. Tartozunk vele azért is, mert sok zsidóember megylet egy várad uccáblá mentelt, amely Fuchs Mór nevével viselt. Ez a kis tábla zsidó nevet jelez, de sok fiatal nem is tudja már, hogy a „Fuchs Mór” név kiről maradt reánk? Nem akarjuk, hogy a várad fiatalok azt mondják majd, hogyha kérdeik, „ki volt Fuchs Mór”, az legyen a válasz, hogy „valami rabbi”. Nem, ezerszer nem! Minden zsidónak ismerni és tudnia kell, hogy ki is volt Fuchs Mór és mit jelentett egy város, egy ország, sőt a világ zsidóságának is.

S még valamit! Ahogy kezdjük, azzal kell végezünk is. Mind tőbbit beszélnék arról, hogy újból főrabbiat alarnak választani a nagybíró ügy örökébe. Nem mondunk többet, csak annyit, ilyen kell nekünk a várad főrabbi székében, mint amilyen Fuchs Mór volt. Még tőbbit tudnánk írni, sok-sok epizódot, de még csak néhányat mondunk el itt alant és ezzel befejezzük a négy részből álló cikksorozatot.

FUCHS MÓR FŐRABBI CSAK SAJÁT VÁLTOJÁVAL FEDEZETT HOZOMÁNY ELENBÉSEN ESZTETT MEG EGY FIATAL PART...

Egy P. nevű szegény családhoz hívták egyszer esteletra a nagyváradú Gyár-uccába. A chuppe fel volt állítva, az esküvőre kitűzött idő már régen elmúlt, a vendégek türelmetlenkedtek, de a vőlegény nem ment a halacsin alá. A főrabbi megindult, hogy a vőlegény és családja a menyasszony apjával beszédközött egy szobába, ahonnan igazított tárgyalások hangja szűrődtek ki. A főrabbi érelyesen kopogtatott:

— Wass geht vor? Mi a baj?
Csakhamar megtudta, hogy 4000 korona hozományt nem deponálták le és megöröklhet az is, hogy a házasságkötés az utolsó pillanatban elmarad.

— Rebbe — törtelte kezét az örömapa, aki e pillanatban inkább örömapának látszott, — én közben főnkrementem és nincsen semmim. Ha széjfeltepem magam, akkor sem tudom a pénzt előteremteni. A vőlegény apja pedig erre azt válaszolta:

— Mi szegények vagyunk, a fiának pénzre van szüksége, mert különben nem tud egzisztenciát alapítani. Miből fogja feleségét eltartani?
A főrabbi előbb kérlette őket, később már ha-

tározottabb hurokat pengetett és a vőlegényhez a következő szavakkal fordult:

— Eine fűdische Tochter werden Sie verschämen, in Brautscheit vor den vielen Gästen? Wehe, wehe, das wird Gott nicht dulden. Folgen Sie mir, ich werde Ihnen auch zur Seite stehen und Sie werden sich können meismern sein.

A vőlegény elérékenyült és a chuppe alá akart menni. De apja keményebb fűből volt faragva és nem használt sem szóp, sem fenyegetés.

— Hítelez Ön az én váltómra holnap délelőtti 4000 koronát? — kérdezte a főrabbi.
— Természetesen.

Egy váltóúrlapot hozott a főrabbi és aláírta a váltót.

— Menjen fel holnap a Gardasági és Iparbankba, ahol az én váltómat leszámítolják. De két kikötésem mégis van. Az egyik: hogy Ön mindig tudásban lesz annak, hogy epssa a hozományt pontosan megfizette és menyasszonyának — később feleségének soha nem szabad majd sejténie, hogy milyen kínos tárgyalások előttek meg az esküvőt. Ezután megtartották az esküvőt és Fuchs Mór lassankint letörlesztette saját pénzből a váltót.

AMIKOR AZ ADOS NEM ISMERI HITELEZŐJÉT ÉS A HITELEZŐ ADÓSÁT

Még ma is beszélnek olyan esetekről, amikor egyik-másik kereskedő megintolt és ő ezt bizalmasan megtudta. Kocsiba ül, megállította tehetősebb híveit és összehúzótték szerzett. Tárgyait, ígykezett megpuhítani a szigorú hitelezőt, majd ha kellett, még „szandálási akciókat” is bonyolított. Voltak olyanok, akik meglepődtek:

— Főrabbi ur, készséggel állok rendelkezésére, de ha szabad kérdeznem, milyen ügyben méltóztatik fűradni?

— Diszkret! Ity, csak tessék rámbizni. Lehet, hogy a pénzt még vissza is kaptja.

Sok esetben állított így talpra zsidó egzisztenciákat. Ha az illető később fizetni tudott, a részleteket Fuchs Mór kezelhez fűzette, aki aztán diszkretn visszafizeltatta azoknak, akikől felvette. Az adóközők nem tudták, hogy kinek adták és nem tudták, hogy kiől kapták vissza. Tehát nemcsak segítők, hanem tapintatosan segítők. Nem kellett pirulni az adósoknak, mert nem is tudta, hogy ki a hitelezője és a hitelező nem tudta, ki az adós. Lehetőséges, hogy a templomban egymás mellett ültek és mégsem tudták, hogy milyen kapcsolatban közüttük.

Még nagyon sokat tudnánk elmondani életéből, s lehet, hogy alkalomadán közölni is fogunk még belőlük, most pedig térjünk „a tárgyra”, a most megjelent műre.

AZ „UNGARISCHER GAON” SZETSZORT EREKLYÉL

A „Jed Romeh”, a hatalmas kéz című mű megjelent. Szép, vasos kötet. 29 évvel szerzőjének ha-

Harminc évig szenvedtem súlyos gyomorhajban...

Irja nekünk többek között **Czelnay Gyula**, Arad, majd a következőképpen folytatja: „... nagyon sokféle orvosságot kaptam, de egyik sem segített. Az étkezésben szigorú diétát tartottam s fájdalomamat csak szódabikarbónával tudtam csillapítani. Rövid megszakítással négy üveg Gastro-D-t vettem be és most fájdalomaim teljesen megszűntek és olyan ételök fogyasztását engedem meg magamnak, amelyek élvezetéről a GASTRO-D. használatára előtt álmolni sem mertem volna! Megragadom az alkalmat, hogy ezután kifejezzem hűdámát az Ön által forgalomba hozott GASTRO-D. iránt. A kitűnő szert több gyomorbeteg ismerősömmel ajánlottam itt Aradon s mind hálásak érte...”

Fenti köszönőlevél mindennél jobban bizonyítja a Gastro-D. rendkívül gyógyító hatását.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 150.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban București, Calea Victoriei 124.

Idő után a „romoh” szóban benne van nevének kezdőbetűi is. Rabbénu Mosch Hars. Nem kell méltasuk a művét. Akinek érdeke van hozzá, annak nem kell méltas, beszél a mű önmagáért, akinek meg magyarázni kell, annak hiába magyarázzuk.

El kell azért mondjuk, hogy miként keletkezett a munka. Nem akart ő könnyű kiadni életében. Nem csupán közmondásos szerénysége tiltotta azt, hanem roppant elfoglaltsága is gátolta a rendszeres írásban.

Ritka jó emlékezőtehetsége volt és ezért nem is írt fel sok mindent, hanem elaktározta agyszejtében. Halála után csupán egyes fejezvényeket találta íróasztalának fölűljában.

A meghaldogult pozsonyi főrabbi, a Kszav-Szofic mondotta róla, hogy abszolút tekintély rabbinikus döntvényekben és ugyancsak ő mondotta róla, hogyha a tanácsok, amoriták, Káro idejében élt volna, akkor is méltó helyet foglalt volna el a zsidó tudományos világban.

Németországba is meghívták főrabbinak, ahol az volt a neve: „der ungarische Gaon”. Állandó kapcsolatban is állott az összes számottevő németországi ortodox kapacitásokkal. De kikértek véleményét Amerikából is meg Transvaalból, sőt még Ausztráliából is. De tanítványai közül is számosan rabbitékként létek.

És most, 29 évvel halála után, háas utódai ezeket a döntvényeket gyűjtötték össze. Nem gondolt rá ő sem, amikor ezeket a döntvényeket megírta, hogy nyomtatásban is meg fog valami jelenni. Egyszerű elhelyezéssel indokolt meg minden egyes részlet-kérdést, sokszor több ívre terjedt levele, amelyet soha nem másolt, vagy másoltatott le. Csak megírta és elküldötte. Responzumait azonban mindennél erekléként őrizték és mindenütt, mint tudományos értékű művet tanulmányozták.

Számos nagyváradú családnál erekléként őriznek egy-egy rövid levelet, amelyet sajátkezűleg írt, esetleg nyaralásából, vagy egy-egy vizitációját, amelyet ragyogó héberességgel stílizált meg.

Számos világhírű nagysággal folytatott állandó levelezést. Így dr Schiffer volt karlsruhei főrabbi, aki a németországi ortodoxia egyik vezregényisége volt, állandóan megvitatta vele a modern kor által felszínre vetett korszerű problémákat. Dr Schiffer modernizálta a karlsruhei végőhidat és hítközsege egyéb korsusz intézményét. Erről több munkát is adott ki fényképfelvételeket közölt és kiskéket. Mindgyikben rajta volt Fuchs főrabbi előzetes véleményének fényjelzése. Számos responzumot írt Frankfurtba, Hamburgba, Fűrthbe és a többi volt nagy német zsidó centrumokba.

Sajnos, a németországi responzumok nagyrésze

Főbevásárlási forrás az egész ország gyógyszerárái, drogeriái, illatszertárai részére

„DENY” OLAJOKBAN
kőinivizek, parimök, stb. készletére.

Parim olajok: arckrém, puder, szappan, stb. **Híradó olajok:** Ol. Citri, Bergamot, Mentol, stb. **Speciális szerek kozmetika részére.** **A legkiválóbb minőségű.** **Kérésre katalógust küldünk.** **Opac Str. Doamnei 7. (Galerile Bianduzoi, etaj) Bucuresti.** **Telefon: 4—28—60.**

a legutóbbi évek eseményei folytán valószínűleg elpusztultak.

A FRANKFURTI ROTSCILD ÉS FUCHS MÓR.

Amikor a frankfurti Rotchild meghalt, akkor az emlékére crev roschodes Nizankor tartott beszédében többek között a következőket mondta:

Fontos zsidó közügyekben gyakran fordultam hozzá és nem volt eset, hogy az általam kívánt összegét azonnal ne bocsátotta volna rendelkezésemre.

A „HATALMAS KEZ ÉS A MAGAS EMLÉKMŰ.

Fuchs Mór halála után fia és utóda a rabbiszékben a boldogult emlékü Fuchs Benjámin főrabbi zsel. az veje: Klein Jakob halmi-i főrabbi akariák össze- gyűjtési a döntéseket és disszertációkat. A nagyvá- radi hírhedség ki is akarta nyomtatni saját költésé- gen, hogy a könyv ne is kerüljön könyvtári forgal-omba, hanem azt a hírhedség az összes bené tóra ragadják, az ország és külföld összes számottevő rabbiakéntelvények díjlanul megküldje.

Ha akkor jelent volna meg akkor kétszer, vagy háromszor oly nagyszerűdelmü lett volna, mint így. De kézbejött a világháború (1911-ben halt meg, egy év múlva a balkáni háború és két évre rá a világ- háború) azután jöttek a forradalmak és a zsidó nagdiák végtelen sorozata és így odázódott el az anyag összegyűjtése és kiadása.

Annál nagyobb elismerés illeti Klein Bertalan

halmi-i rabbit, a szerző unokáját, aki fíradhatatlan ügybuzgalommal és lelkesedéssel, utánjárásával és le- velvezgetéssel összegyűjtötte az anyagot és saját alá rendezte a művet. Így mégis megmenekült az örök feledéstől mindaz, ami még menthető volt. Ez nagy munkát igényel. De a szeretet és kegyelet, melyhez alapos tanulmányi tudás is járul, legyőzte az akadályo- kat és megjelent a „hatalmas kéz,” amely azt is je- lentí, hogy „magas emlékmű” („Jód” emlékművet is jelent.)

Legszébb emléke es Fuchs Mórnak, akinek éle- elméjü tanításai, döntvényei újra megjelenik emlé- ként, mint tüzes meteor a zsidóság sötétkéborult egén. Majd az utókor fogja igazolni, hogy a termé- szet körlehetetlen törvényei szerint csak az tört vizs- sza befőle a földbe, ami a földé volt, de szelleme halhatatlan, amely legyőzi a mulandóságot.

A munkához Klein Jakob halmi-i főrabbi írt előszót, aki éveken át együtt élt a Mesterrel és aki apósa is volt és így ismerhette is lelki közelségéből. Érdekes reminiscenciákat és néhány érdekes adalé- kot is közöl.

A mű költői kiállítása is megkapó és imponáló és méltó összhangban áll annak belső tartalmával. Ez a kiállítási viszont Rubinstein Vilmos könyvnyom- dász érdeme, aki egész szeretettel, ragaszkodással és kegyelettel belevitte a mű kiállításába, mert halhatatlan nagyhátyja iránti kegyeletet akarta ezzel leróni. Bizonyos, hogy szeretettel és megfelelő méltányiá- sal fogadja az egész zsidó világ a nagy férfiú emlé- két hirdető klasszikus értékű művet. L. Z.

Varsó elfoglalásánál:

Tragikus imádkozás a gerer rebbenél

Már napok óta tombolt a tűz Varsó- ban. Vége volt a város ostromának, de még égtek a házak, sőt egész utcasorok és a tűz- oltóság tehetetlen volt. Nem tudtak meg- birkózni a végetes elemmel, a város sok ponton égett és amikor ellankadt órákra, később újra erőre kapott.

A zsidóság a sátrak ünnepét ülte. A négyszázezer főnyi varsói zsidó lakosság ke- gyetlenül szenvedett. Mennyi halott, mennyi összebomlott családi tűzhely, mennyi könny és vér.

Vége „Semini Aceresz” napján, sűrű hideg eső kezdett hullani a komor felhőkől és ez segített is a tüzek eloltásánál. Nem maradt más, mint üszök és hamu. A levegő telített volt a füst és pernye szagával. Az utcák kihaltak, egy lélek nem járt rajtuk. Mindenki behúzódott valamely fedett helyre, mégha az ablaküvegek betörtén is állottak. Es az eső csak esett, egyhangú kopogással, mintha siratta volna a millió nagyváros tragikus végét.

Egyszerre csak hatalmas dörrenés hang- zott az egyik utcában. Az emberek, — len- gyelvek, zsidók — kitértek az utcára, hogy megnézzék, mi történt. Az ostromnak vége volt, a bombacéló gépek már nem dobták atkos területeket az emberlakra hazakra és ezert kétszeres volt az ijedelem. Meghin- zott, sápadt, kidehézt arcok tekintettek széjjel. Végre kiderült, hogy honnan eredt a dörrenés. Egy lebombázott, összeomlott ház pincejében felrobbant a gázvezeték és ennek detonációja hullatott el messzire.

A megszálló csapatok őrzőiratai legyö- rűket lövések készen tartották és úgy nyo- multak előre. Főlösteges ovatosság volt. Nem akart már senki ellentállni, teljes volt a letargia. Az emberek visszahúzódtak odu- ikba és a patrullok is elvonultak. Egyhan-

guan koppantak lépteik a kihalt utcák hő- vezetén.

IMA A GERER REBBENÉL

Szigoru gyülekezési tilalom volt Főb- lővés volt az ara, ha engedély nélkül gyü- lekeznek emberek. De a gerer rebbe ima- házában vállalták az életveszélyt. Elvégre fontos ünnep volt: Semini Aceresz. A ka- tonák látszott a pusztulás. Minden összeom- lott a környéken, a vastag falak romokban hevertek. A nagy ház falai beomlottak, csak egyetlen „épület” állott épen — a rebbe sátra. Ez a sással fedett, vékonyfalú sátor ellentállt a bombáknak. Mintha szimbólum lett volna. A gyenge sátor áll és a méteres falak beomlottak. Az eső esett, hullott a sa- torra is és a sáton át befolyt víz, az ajtón folyt ki.

A gerer rebbe lennhatosága alatt szá- mos imaház működött Varsóban. De most nem imádkoztak egyikben sem és a hávek egy fűrésze ide gyülekezett a rebbe zsiná- gójába, mert csak itt volt minjan. A leg- főbb zsidónak teli volt az arca sebhelyek- kel, meg seblapaszokkal. Emléke volt ez mindannak a sok atrocitásnak, amelyeket a diadalmas ellenség követett el a zsidókon. Kitépelt szakállak sebhelyei voltak, meg ütések nyomai. Összevert áldozatok, akiket bárhol is találtak — ütöttek-verték.

Az ima sem volt a megszokott. Telt

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye

Pensiunea KATZ

BUCUREȘTI, Str. Căpitan Feraru No. 6.

Parter, în dosul Teatrului Regina Maria la

Podul Senatului. TELEFON 5,43,05.

volt sóhajokkal, jajongással. Ugy imádkoz- tak, mintha halott lett volna jelen, akiért mindenki sir. De volt is elég halott. Hiszen nem volt ott senki, akinek egy-egy kedves hozzátartozója ne vált volna a véres háború áldozatává. A rebbe maga is gyászolt, a gerer-rebbe: ünnep előtti napon, vejét lépte széjjel egy lehulló bombarez.

ÖREG VAGYOK ÉS NAGYON- NAGYON GYENGE...

A rebbe a 76 éves aggastyán, ott állott rendületlenül, talisszal a fején és szeméből patakzottak a könnyek. Hangosan zokogta:

— Uram, Teremtőm, tud nagy számunk- ra a büntetés. A lengyel zsidóság senyved és a fojtogató kéztől lulladozik és én, Avro- hom Mordche öreg vagyok már és nagyon- nagyon gyenge... óh, jaj és nincsen senki, aki ezekben a keserű órákban ennek a zsi- dóságnak az élére álljon.

Szemem előtt összefolyt minden. A mult és jelen. Látta a multból feléje integelni „Mendele Kocker”, meg nagyapját, „Char- risó Charim”-ot és „Edesapját, a nagynevű „Szolát Emesz”-t. A sirástól megkönyeb- bült a lelke, jobban fejére huzta a talliszt és így folytatta hangosan:

— Vajjon ki méltó körüljárni arra, hogy ma, Semini Aceresz napján előimádkozza a muszat-imát? Tavaly még Szimche imá- dkozta, mint minden évben.

FEKETE WOLF, AKI FELESEGET ÉS GYERMEKET VESZTETTE EL — AZ ELŐIMÁDKOZÓ

Milyen édes volt a hangja. De milyen jók is voltak azok az idők. De most? Anik- or a „tehilló leoni ki jatou” ima ez, amelyet a szenvedőkért, meg a megkínzottakért mon- dunk. Ki legyen most az előimádkozó? Ki legyen? Ki az, aki méltó volna tolmácsolni azt a sok-sok szenvedést, amiben részünk van? Talán a „fekete Wolf”, aki egész ele- tében koldusszegény ember volt? Es most nagy-nagy gyásza van? Az ellenség megölte feleségét, gyermekeit és a fekete Wolf még- sem sir. A feketeszakállas Wolf csak morog, de nem sir, Wolf, a fekete Wolf bizonyára nagyobb becseben áll most az Ur előtt, mint én, Avrohom Mordche. Minél megtörtébb, megalázottabb, szenvedőbb valaki, annál kedvesebb az imája az Örökkévaló előtt. A szegény szenvedő ember imája mindig ke- dvesebb, mint a gazdagoké. Es a rebbe oda- szólt környezetének:

— A fekete Wolf mondja a muszat imát... És odaállott az előimádkozó asztalhoz a fekete Wolf, a hőrőhorgas sovány ember, akinek koromfekete szakállja teljesen bebo- rította arcát. A szemé is alig látszott ki és a szőrzet a füleig ért. A hangja meg dörmög- gés volt, vorított, mint az éhes ordas, mint- ha sebzett farkas panaszkodott volna az égiekhez. Amikor a kohaniták odaállottak megáldani a gyülekezetet, akkor Wolf ki- nyújtotta hosszú szőrös karjait az ég felé és csaknem a mennyezetet érte a kétségbe- esetten hadonászó kéz, amelyen libegett, lo- bogott a foltos imaköpeny. Majd Wolf el- ordította magát:

— Wöszööröv Uonechu asziroszenu fajló üchhorbon... Fogadtassék imánk, mint égáldozat Előtled...

A zsidó nép verbén és könnyben él... Féléletes jajongás töltötte be a termet, mindenki imádkozott és senki sem vette észre, amint a diadalmas ellenség egy osztága az ajtó felé közeledett. Előbb a tiszt jött be, harminc év körül

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

német. Utána két katona. A többiek künn maradtak a folyosón. A tiszt megállott és némán nézte a jelenetet.

A kis templom tulzsuftott volt. Ember- ember hátán. A fejek felett talliszok lebe- gtek, amelyek eltakarták az arcokat. Es sza- kállak, lengő szakállak. Es a frigszebrény mindkét oldalán zsidók, harisnyában, s ke- zük áldásra nyitottan, arccal a közönség felé. A fekete Wolf, az előimádkozó felve- tette fejét és uj melódiaiba kezdett. Mindig hangosabban, végül csatakilátásba tört ki: — Kohani...á...im! és a közönség vá- laszolta:

— Am kodajsoho koomür... Csend lett, buralságtalan csendesség. Észrevették a tisztet és a katonákat. Min- denki hátranzott. De az előimádkozó nem zavartatta magát:

— Jövorechecho... Mintha a tiszt elfelejtette volna, hogy miért jött. Munkára akarta terelni az embe- reket. Embereket keresett munkára, de arra nem is gondolt, hogy a szigorú ostromállá- pot idején ennyi embert talál együtt. Előbb azt gondolta, hogy ezt ki kellene használni. De mert tartalékos tiszt volt és a civiltet- ben antropológus, meg vallásos is, nem za- varta meg őket. Elvégre itt imádkozás fo- lyik, hangos sírás és végig akarta nézni, hogy mi lesz a vége?

A rebbecen, aki a szomszéd szobában figyelte az ima menetét, az ablakon kereszt- ül észrevette, amint jönnek a katonák. Előbb arra gondolt, hogy elébe megy a tiszt- nek. Hiszen odabenn nincsen senki, aki ér- tekezni tudjon vele. Viszont ő eredetiben ol- vasa leánykorában Goethe és Schiller reme- keit, hiszen még ma is ismeri kiülről őket. Azt akarná kérni, hogy ma ne küldjön sen- kit munkára, mert ünnep van, fontos ünnep.

A rebbecen megtörtülte szemét a könny- től, megigazította csiphekendőjét leíén, vé- gigsíutotta ruháit és kiment elübük. De a tiszt már akkor bent volt. Csak a katonák álltak ott a hajlatnál. Nem tudott a tiszt- hez jutni. A katonák elállták az utját, egyik lehuzta kezéről a briliáns gyűrűt, a másik meg a fejét fölé csiphekendőt szakította le. A rebbecen sírni kezdett...

Nagy mozgolódás keletkezett a férfiak között. Tamulus. Mindenki észrevette már a veszélyt és egyik odasugta a másiknak: Itt vannak...

Az ima megszakadt. A tiszt körül cso- portosultak és nem tudták mire vólni az erőtel. Végre az megszólalt:

— Miért nem hozták rendbe az udvart? Miért nem takarítják el a romokat?

— Holnapután vége az ünnepnek, akkor mindent helyrehoznak. Még a leomlott ta- lakat is felépítik. Csak most ne!

A tiszt csak hallgatott. Vagy talán nem akar egyebet, minthogy az előimádkozó éne- keljen valamit? Ha azt akarja, megkaphatja. A tenyerek csapkodtak az imaállványokat és a falakat. Végre csend lett. Süket, mély csend. Es a fekete Wolf újra kieresztette dörmögő mély hangját. Kinyitotta száját, arca grimaszba torzult, jajongott, azután újra ég felé emelte kezét és elordította ma- gát:

— Uram, Teremtőm, könyörülj népe- den!...

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

TUNGSRAM KRYPTON IZZOLÁMPA ELŐNYEI

— Az aradi aut. orth. izr. hírhedség az elmúlt hét vesérmáján tartotta az üresedésben levő 29 tagú képviselőtételnek a megválasztását. A választást nagy érdeklődés előzte meg és két párt igyekezett, hogy a többséget magának megszerezze. A választás eredményeként az ugynevezett aschkenazi párt győzött nagy többséggel. — Elnök továbbra is: Scharfstein Jakob, míg alelnök Feinkuchen Izidor tégelygyáros lett. A képviselőtétel tagjai Lettek: Wiesel Jenő, Lipkovits Gyula, Zuckermann Gyula, Epstein Simon, Wurzel Salamon, Neulender Elemér, Blum Adolf, Finkelstein Mór, Irom Arnold, Trutzer Sándor, Hirschler Simon, Friedmann Adolf, Hacker M.ksa, Reich Alfréd, Strassburger Márton, Friedmann Károly, Hammer Zsigmond, Bergmann Jakob, Adler Andor, Klein Nándor, Hilevitz Samu, Sachs József, Nissel Mór, Pollák Endre, Farkas Márton, Krieger Eisik, Herskovits Samu, Weinberger Károly és Lef- kovits Hermann. Az adókievő bizottság Wiesel Jenő elnök vezetésével megkezdte a működését. A közgyűlés határozata értelmében a bizottság az adók 100—200 százalékos emelését dolgozza ki, hogy csatlakozzon a hitközségnek módjában legyen az ujonnan több, mint másfélmilliósi költségvetés felépített rituális tündő felépítése által előállított adósságának mielőbbi kifizetését keresztülvinni. A hitközség költségvetésében az „emigrációs” kiadásokra nagyobb összeg van fel- véve.

HALALOZÁS. Öv. Radó Ignác név mellett temették el Brasovban Brüller Nach- mant, a 78 éves korában elhunyt kiváló mu- tudóst. Brüller Nachman tenettségén szá- mosan vettek részt tisztelői köréből. Kitár- jedt rokonságán kívül gyászolták Brüller Izák, József, Hermann, dr Brüller Jakob és Benedek Róza. — A napokban temették el a 36 éves korában hirtelen elhunyt Fried Béla, aki általános közmegebecsülésben áll- ott. Gyászolják szülei Fried József és neje, továbbá kiterjedt rokonság.

BOSÉGES, NAPFENYEHZ HASONLÓ, FEHÉREN SUGARZÓ FÉNY.

KB. 40%-OS MEGTAKARI- TAS A HASZNÁLATBAN

KIS MÉRET, TETSZETŐS ALAK

1000 ÓRÁS ÁTLAGOS GAZDASÁGOS ÉLETTARTAM

EZEK A

— HELYREIGAZÍTÁS. — Lapunk febr- ruár 25-iki számában „Bucuresti, a mo- dern marannusok városa” címen riport je- lent meg a főváros zsidóságáról. Ebben a cikkben dr P. E. orvosról is írtunk. Utólag meggyőződünk azonban arról, hogy in- formációjuk releváns részre téves volt, ezért is kötelességünknek tartjuk a róla közölöket ezuton helyreigazítani.

— AZ UIOARA-I HITKÖZSÉGBEN a közelmúltban folyt le a tisztújító közgyűlés, amelyen egyhangulag a következő vezetősé- get választották meg: Elnök: Léb Abraham, alelnök: Sternberg Lajos, gondnok: Rosman Jenő, pénztárnok: Hirsch Vilmos, titkár: Léb Márton. A vezetőséget tízenegy tagú választ- mány egészíti ki.

— BARMIZWOH. Szép családi ünne- pesség folyt le az elmúlt héten Fischer Her- mann (Raciu) házában, fia Mandl Léb bar- mizvohja alkalmával. A barmizvoh szép ma- gúdesz drosot tartott. Az ünnepelt édesapja emelkedett szavakkal jelölte meg az utat, amelyen fiának a tradíció szellemében ha- ladnia kell. A vendégek jó hangulatban tá- voztak a fehérszattól.

— A FELSŐVISOI HITKÖZSÉG a közelmúltban tartotta meg vezetőségi válasz- tását. A tisztújítás során a következők vá- lasztották meg: Elnök: Steinmetz Mór, társ- elnökük: Wolf Jakob és Tesler Samuel, pénztárnok: Gottlieb Aron, ellenőz: Zael Perl, az előjáróság tagjai: Hoffmann Ji- zsef, Sternhell Jakob, Friedmann Matisz- jahu, Lax Abraham, Kain Abraham, Fliegel- mann Izák, Karmitz Mihály, Basch Ja- kob, Brettler Adolf, Ganz Jehosu, Wein- berger Adolf, Léhner Mór, Perl Lajos, Stern- hell Mór, Ganz Abraham, Ganz Hermann és Farkas Lajos.

Bratysłava. — Az Essener Nationalzeitung Pressburgból jelenti, hogy az ugynevezett szlovák képviselőház gazdasági bizottsága egyhangúlag törvényjavaslatot fogadott el, amely bevezeti a numerus clausus a zsidó iparosokkal és alkalmazottakkal szemben. A törvényjavaslatot holnapután tárgyalják a parlament plénuma előtt.

Danzig. — Danzigból érkezett jelentés szerint a hatóságok értesítették a még Danzigban élő 1300 zsidót, hogy készüljenek fel a kényszer-áttelepítésükre. Valószínűnek tartják, hogy ezeket a zsidókat Lublinba, vagy Lengyelország valamelyik központi tartományába deportálják.

Antwerpen. — A belgiumi zsidó szervezetek szövetsége és a Föder Israelit által alakított kölcsönös segélyezési bizottság felhívást intézett Belgium zsidóságához, hogy nyújtson segítséget a nehéz helyzetbe került zsidó iparosoknak és kereskedőknek. A zsidó családok száza, — mondja a felhívás, — akiknek kenyérgyártói a luxus- és ruházati iparban voltak foglalkoztatva, a külső piacok elvesztése és a helyi piac elszegényedése következtében nagy nyomorba kerültek. A bizottság felszólítja a módosabbakat, hogy a szükségelt szenvedők támogatására havi önmegadózást vállaltassanak. A felhívást a zsidó szervezetek tanácsának nevében Leon Kubovitzki és A. Brozki-Pels, a Föder Israelit nevében Felix Walk és Michel Deutsch írják alá.

Berlin. — Hivatalos közlés szerint a németországi zsidó kivándorlóokra kirótt adó 1937 folyamán 84 millió német márkát, míg 1938-ban már 342 millió márkát eredményezett. 1939-ről még nem közölték számadataikat, de Berlinben „kiegészítőnek” tartják az eredményt. — A német állampolgárság megvonása tovább folyik a háború kitörése óta. A napokban a német hivatalos lapban új lista jelent meg azokról, akiket megfosztottak a német állampolgárságtól. A 155 nevet tartalmazó újabb névsorban főleg zsidók szerepelnek. Nemzsidók csak elvétve akadnak. Közülük van a Svájcba menekült Fritz Thyssen, volt nemzeti szocialista védnök és iparmágnás feleségével együtt.

Vilna. — Az Aguda Jisroel vallásos zsidó szervezet vezetői konferenciát tartottak Vilnában, amelyen résztvettek a litvániai, lettországi delegáción kívül a lengyelországi ortodox zsidó menekültek is, köztük Trockenheim volt szenátor és Minsberg volt sejm képviselő. A konferencia elhatározta, hogy Telsi litván városban megteremtik az Aguda európai végrehajtó bizottságát. Elhatározták végül, hogy delegációt küldenek Amerikába, amelynek feladata lesz pénzt gyűjteni a megsemmisített lengyel talmud-skolák Litvániában való felépítésére. — Varsóból érkezett jelentés szerint Hench Biela, az Aguda egyik vezetője, a varsói városi tanács tagja, szívszélhűdésben meghalt.

Kairó. — Február 15-én a palesztinai szimfonikus zenekar Kairóban hangversenyezett. Másnap a zenekar Alexandriában koncertezett. A napokban Kairóban a zenekar újabb hangversenyt ad, amelynek bevételét a Vöröskereszt javára fordítják. Az egyiptomi sajtó rendkívül melegen üdvözi a palesztinai zenekar látogatását. Kairóban a hangversenyt az Operaházban rendezték meg és azon az egyiptomi közélet számos kimagasló egyénisége vett részt.

Ottawa. — A kanadai zsidó kongresszus elnöke, Samuel Bronfmann felhívást intézett a kanadai zsidókhoz, hogy jegyezzenek hadikölcsönt és ezzel járuljanak hozzá a Németország elleni gazdasági Magnot-vonal építéséhez.

Tiflis. — Lengyelországnak az oroszok által elfoglalt részéből érkezik az a hír, hogy a Nasz Prágából varsói lengyel zsidó napilap munkatársait, Nathan Schwalbat, Wogmann és Wolgowitzot Tiflisbe szállították. Ott egy gyárban végeznek munkát.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

MEGJELENT

Leitner JAJ A LEGYŐZÖTTNEK!

— A Keren Kajemet Lejiszrael az erdélyi zsidóság számára értékes purimi ajándékról gondoskodott. Ertesülésünk szerint a Keren Kajemet Lejiszrael Erdélyi zsidósága számára egy meglátott adott ki, amely egy antik XVII. századbeli megiliah reprodukciója. Ez a meglátott a nemrégiben elhunyt dr. Singer Jakab temesvári főrabbi birtokában volt és hozzátartozói a Keren Kajemet erdélyi főirodájának rendelkezésére bocsájtották, mely azután a megfelelő másolatot elkészítette róla. Színbelen, formában, nagyságban teljesen hasonló az eredeti meglátóhoz és az ugyszólván figyelmes ajándéka a KKL-nek, amelyet Purimra az erdélyi zsidóságnak nyújt. Ezután hívjuk fel figyelmét az erdélyi zsidóságnak erre az érdekes és fontos kulturumkára, amelyet ezzel a főiroda végzett. Különben még visszatérünk a kiadvány méltatására.

Tíz határozás kötetében

A „Népszó” eddig megjelent 11 évfolyamát kiadóhivatalunk bekötötte és magánosok, szervezetek, közületek, hitközségek részére lehetővé kívánja tenni, hogy több mint 5000 oldalon az elmúlt évtized minden zsidó eseményéről informálódhassanak a „Népszó” évfolyamainak megszerzése útján. A legkifűzőbb forrásmunka és érdekesítő olvasmány. A cikkek, riportok, történelmi visszajelentések, tárcák, novellák száza tartalmazzák a tíz kötetet. Legalább 5000 zsidó anekdotát, valamint humoros visszaemlékezéseket tartalmaz.

A legjobb szórakoztató és nevelő olvasmány naplajnk zsidó történelmének alapos megismerése. A zsidó publicisztika örökös közkinccseit nyújtják ezek az évfolyamok. A vaskos, szépen kötött könyvek a könyvtárak díszei is. A „Népszó” kiadóhivatala szolgáltatást vél tenni az olvasóközönségnek, ha ezeket jutányos áron hozzáférhetővé teszi, bekötés-vel együtt a TÍZ KÖTET ÁRA: 2000 lei franko hazaszállítva. Egyes évfolyamok ára: 250 lei kötetenként, szintén hazaszállítva. Az összeg előzetes befizetése ellenében szívesen rendelkezésére állunk egy magánosoknak, mint közületeknek.

5-U-M-O-R

A HÓS
Az apa légvédelmi tanfolyamot rendez gyermekeivel.
— Amikor megadom az első jelt, — mondja, — rohanjatok az óvóhely felé, amit most az asztal jelképez. Amikor megadom a második jelt, — bujjatok az asztal alá. Kész!
A vászjak elhangzanak: a gyermekek egymás hátán hevernek az asztal alatt. Am a legkisebbik vitéstől áll a szoba közepén.
— Hát veled mi történt? Méri nem rejtőzöl el?
— Kérj az apja.
— Én hős vagyok, apám! Inkább meghalok, de itt maradok!

SENKI SEM PROFETA A SAJÁT HAZÁJÁBAN

Bialystok hitközsége elárult, amikor hírneves rabbija, Rabbi Smóel Mohlofer, a nagyszerű miszrachista vezér elhunyt. Utódjának jelölték a bialystoki születési Rabbi Mór Szmichó, aki akkor Dvinskben lakott és akit később dvinski gaonnak neveztek. A bialystoki hitközség többsége nem akarta őt megválasztani. Ebben az esetben is megvalósult a szó: „Senki sem profeta a maga hazájában.” Amiódan ezt R. Mór Szmichó meghalotta, mosolyogva mondta: Ez így van nálunk zsidóknál. Amikor Mojsze Rabéni nem jött vissza a hegyről, a zsidók aranyborjút csináltak. De minék tették ezt, hiszen Mózeset helyettesíthette volna Áron. Am ők úgy gondolkodtak: Inkább kell nekünk egy ismeretlen borjú, — mint az itt született Áron.

Amiódan ezt a hasonlatot a szloniai rabbi hallotta, azt mondotta: Azért nem kell a pusztai nemzedéket oly nagyon elűzni, mert hisz ők aranyat adtak, hogy istenük legyen, a mai zsidók egy részén azonban feláldozza az Isten, hogy aranya legyen.

AMI LEHETETLEN

Borech — a mama kedvence, — messi utról beszéltek. Sápadt, szédül. Az anya aggódva kérdi:
— Jaj, édes fiam, rosszul vagy?
— Dehogyan mama! Négyezer kilométert utaztam vonaton, — hátál a menetrányom. Egészen elcsúsztam.
— Miért nem kéried meg az egyik utast, hogy cseréljen helyet veled?
— Ez lehetetlen volt. Egyesegyedül voltam a fülkében.

TEVEDES

Klein elkéseredetten panaszkodik Weismak:
— Rémes ez a hisztéria!
— Na ja, — feleli Weisz, — a politikai helyzet...
— Aber, — vág közbe Klein, — én nem a politikáról beszélek, hanem a feleségemről!

MELYIKBŐL VAN TÖBB...

Egy híres orvosprofesszor találkozik a köruton egy ugyancsak híres kurzuslával, aki alázatosan köszönti a professzort. A professzor megállítja a konkurensét:
— Mondja csak, kedves barátom, elismeri ugye, hogy én jobban tudom gyógyítani az embereket, mint maga?
— Oh hogyné, tanár ur.
— Hát, hogy van az akkor, hogy amíg én szegény ember vagyok, magának háza, villája, pénze, autója van?
— Megmagyarázom tanár ur, — feleli a kurzusló, — de tessék előbb megválaszolni egy kérdésemre.
— Parancsoljon.
— Mit gondolt, úgy hozzávetőleg hány ember megy el itt naponta a köruton?
— Mondjuk huszezer.
— És hány okos ember van a huszezer közt?
— Mondjuk száz.
— Hát kérem. Ez a száz okos jár önhez, a többi hozzám jön.

NÉPUNK

Director & Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREASCĂ Redactor responsabil: Leitner Z

Rabbi a repülőgépen...

Tagadhatatlan, hogy „kiválasztott nép vagyunk”. Erre büszkék lehetünk. Csak-hogy mire vagyunk mi „kiválasztva”? Kiválasztottan nagy szenvedésekre. Kell-e tragikusabb példa erre, mint az új földtörvény Palesztinában? Egy országot adnak nekünk és mi megmutatjuk a világnak, hogy tudunk olyan „csodát” is csinálni, amire még egy nép sem volt képes. Talán erre célzott a brit kormány gyarmattügyi minisztere, amikor a zsidók „csodás” palesztinai építéséről szólt. Mi levegőre fogunk építeni, mert a földet kihuzza alólunk egy új törvény, amelyet az alsóház megszavazott. Épülni fog egy zsidó ország, amelynek földjét nem vásárolhatjuk meg. A német kormánynak lesz rá gondolja, hogy világág kürtölje — amiben igaz is lesz. — hogy ime világ népei, nézzétek, mit csinál az angol a zsidókkal, akiket állítólag istápot? A Népszövetség által megbízott mandátárius hatalom, elveszi tőlük legelmebb jogait. Miért ne vegyük el tehát mi német földön jogait, amikor saját földjünkön is jogfosztást teszti őket a nyugati pluto-demokrácia?

Aki nem vonulnak vissza szobáik csendjébe, amikor ég a zsidóság sokszerezi háza és alapjaiban rendül meg a világ. Mi épen azt nehezményezzük, hogy egyházi vezetőink, — nagyon keves kivétellel, — nem állanak a mai időkben hivatásuk magaslatán. Ha például akarunk mutatni nekik, akkor éppen dr. Herczogra, a palesztinai országos főrabbiat kell irányítsuk a figyelmükre, aki áradhatatlanul utazik a világban, megmozgatja minden régebbi összeköttetéseit Angliában, amelyeket akkor szerzett még meg, amikor Dublinban Irország fő-rabbija volt.

szeszult kétezer zsidó tudósnel mentse életét és elvigeje őket Palesztinába. Ezért tárgyalt Romában és Párisban és utazott Londonba. De neki köszönhető rész az is, hogy a sok menekülővel teherelt hajó partot ért Palesztinában. Fardhatatlanul dolgozik és küzd az első vonalban, mert éri és tudja, hogy ma nem lehet más feladata egy rabbinak sem, mint az árvai hajósnak, neki is mentősolnakba kell szállni és menteni az elkallódó lelkeket.

Egy rabbinak: több autoritása kell legyen, mint a hétköznapi embernek. Egy szerzetének ráirányítani a mi rabbiaink figyelmét is. Ime, itt a példa, amely sajnós, nem ragadós.

Vegyenek példát dr. Herczogtól, a kiváló tudósról és zsidó egyházi vezértől, aki a nagy megpróbáltatások idején nem ül csupán könyvei között, mert éri és tudja, hogy most nem a meditatások és életmódszortornyok csendjének idejét éljük. Ha kell — és kell — repülőgépeken kell átszúlni az óceánokat, mert arról van szó, hogy zsidók sanylódnak keserves fogságban és életük van kockán retentő körülmények között.

Az angol kormány hatalmas arcuicsapását, amelyet a földtörvénnyel kapcsolatosan mért a zsidóságra, ki fogjuk heverni. Erre az optimizmusra azért van minden okunk és jogunk, mert vannak még olyan zsidó vezetériak, mint amilyen dr. Herczog palesztinai grand-rabbi.

Nem lehet és nem szabad belenyugodni abba, ami történik. Új idők új utakat és új erőszítésekét követelnek minden egyes zsidótól. De főleg a zsidó vezértériaktól, akiknek méltóknak kell legyenek a feladatok és az új elhivatottságok méreteihez! Így kell legyen!

Az egész világ zsidósága tiltakozik a palesztinai földvásárlási tilalom ellen

Jeruzsálem. — Az angol alsóház által megszavazott földvásárlási törvény, amint azt várni lehetett, elemi tiltakozásokat váltott ki az egész világ zsidósága körében. Különösen a jisiv zsidósága folytat hajlíthatatlan ellenállást az angol kormány megszigorított intézkedése ellen és kész a végsőkig harcolni a törvény visszavonásáért. Jellemző ennek az intézkedésnek ártalmas voltára, hogy arab részről sem ünnepelt életbeléptetését, hiszen végeredményben az arab földtulajdonosokat is korlátozza szabadságában, amikor megtiltja, hogy akkor és annak edjanak el földjeikből, amikor és ahinek akannak. A törvény magával fogja hozni az arab földiek értékének jelentékeny csökkenését, ami minden bizonnyal az arabok részéről is ellenérzést fog kiváltani. Az új földvásárlási törvény tehát az

araboknak sem kedvez, akiknek eddig is módjukban állott, hogy földjeiket megtartsák saját birtokukban, de most már akkor sem válhatnak meg tőle, hogy pl. gazdasági kényszerűség rá szorítaná őket az ingatlanok eladására.

Tel-Aviv, Jeruzsálem és a jisiv zsidósága permanens tiltakozásokat rendez a törvény ellen, amelynek még eddig semmi jogalapja nincsen, mert a Népszövetség mandátumbizottsága nem hagyta helyben. Amerika zsidósága is érzékenyen reagált a tilalmi törvényre és ugyancsak sorozatos tiltakozó üléseket rendez. Jellemző a törvény keltezte visszahatására, hogy már az Egyesült-Államok külügyi hivatala is beható tanulmányozás tárgyává tette a törvény szövegét és minden bizonnyal szintén bejelentti tiltakozását életbeléptetése ellen.

138362/11p

